National Library 50253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
AUG 16 1983
NEWSPAPER DIVISION
DIVISION DES JOURNAUX

P 103 E/4/5.

VABA EESTLANE

Second class mail
registration number — 1089.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL

Nr. 57 (2978) XXXII aastakäik

Neljapäeval, 4. augustil 1983 — Thursday, August 4, 1983

Üksiknumbri hind 60 centi

Eesti skaudid XV Maailma-Jamboree „vastuvõtu päeval" õhtueinel. Sel korral valmistasid juhid toitu. Paremalt esimene Eesti Skautide Malev Kanadas juht E. Runge, kes käis laagri lõpupäevil poisse külastamas.
Foto: E. Runge

Kas Solidaarsusel on eluvõimalusi?

Lech Walesa tulevik huvifookuses

Poola sündmused on üleminekujärgus. Sõjaseadus on lõpetatud, amnestia seaduse alusel algas kohe vangistatute vabastamine, millega valitsus on eriti kiirustanud. Amnestia on katnud kõiki alaealisi ja üle 50-aastaseid naisi, kes kohe vabastati; isikud kes olid karistatud 3-aastase vangistusega, nende karistused tühistatakse; pikema karistusaja puhul aeg lühendatakse poole võrra, kõik põrandaalused saavad amnestia, kui nad tulevad peidukohast välja enne 31. oktoobrit. Mis aga saab Solidaarsuse ametiühingust, mille võitlusplaanid kuni viimase ajani nõudsid leppimatult ametiühingu taastamist, on esialgu selgusetu.

Solidaarsuse tegevus iseseisva ametiühinguna keelustati 1982 Poolas kehtinud sõjaseaduse kehtimise oleku ajal. Valitsus on vangistanud palju kohalikke ja rahvuslikke juhte, kes tulid välja pärast streike, mis andis Solidaarsusele sünniõiguse 1980. a. suvel.

Walesa oli ise valitsuse poolt 11 kuud interneeritud. Nädalaid pärast tema vabastamist möödunud novembris hoidus ta avalikkuse silmade eest,

öeldes et ta vajab aega oma strateegia üle järele mõtlemiseks.

Kord riskeeris Walesa siiski, et tagasi saada mõnda sellest juhiisiku prominentsusest, millega ta kord ametiühingut juhtis. Tema eesmärk, ütles ta nüüd, on Solidaarsuse ametlik restaureerimine, ja rohkem kui ühel korral on ta deklareerinud, et ametiühing võib ülekaalu kord siiski saavutada.

Mõned Walesa langetatud otsused ja ettepanekud on siiski olnud tema toetajaile pettumuseks ja tehtud valitsuse huvides. Näiteks ei üks protestimoodus, mida Walesa soovitas, et poolakad võiksid jätta nende TV-load uuendamata — teatud boikott riiklikule ringhäälingule —

ja selle asemel, et juua riigi poolt valmistatud alkohoolseid jooke, hakata kodus valmistama veine.

Valitsuse ajaleht nimetas Walesa ideed „farsslikuks". Iga kainelt mõtlev isik võiks üleolevalt naerda, kuuldes et eilse päeva kangelane soovitab juua kodus valmistatud veini kui protestimoodust valitsuse vastu.

Üks lääne vaatleja Varssavis ütles, et Walesal pole praegustes oludes mugav, kuna ta on nähtavaim kuju liikumisest, mis peab hoidma enamuse oma tegevusest põranda all. Valitsus teab, et ta ei saa olla oma parima enesetunde juures, sellepärast valitsus ta vabastaski, on öeldud sealseis ringkondades.

Ametiühingu põrandaalused juhid — ajutine koordinatsiooni komisjon — levitasid perioodiliselt oma põrandaalust ringkirja.

Ühes kommünikees mõned kuud tagasi soovitasid ametiühingu juhid mõelda üldstreigile kui ainsale ultimaatsele moodusele valitseva diktatuuri murdmiseks, ja mis looks võimaluse, mis võiks viia demokraatlike reformideni.

Aeg on tulnud, kui streigirelv on jälle realistlik võitluse vorm.

Walesa kinnitas enamuse põrandaaluseid soovitusi, kuigi ta kõhkles üldstreigi toetamise idee juures. „Ühel päeval", ta on öelnud, „ma võin otsustada, kas sellist moodust on vaja."

Poola põrandaaluse ametiühingu juhid olid kutsunud üles laiemaks tööliste demonstratsiooniks 1. mail, et protesteerida kommunistide poolt üle võetud tööliste püha pärast.

Viis põrandaalust juhti avaldasid pärast kohtumist Walesaga kommünikee kinnitades, et nad kohtusid Walesaga.

Kommünikee avaldati pärast seda, kui Walesa ja ta abikaasa Danuta kutsuti eraldi politseisse ülekuulamisele kohtumiste pärast põrandaalustega.

Kommünikees öeldi, et ametiühingu juhid kutsuvad üles kõiki hüüdlause all: „Vabastage kõik poliitilised vangid, lõpetage hinnatõusud, antagu töövili ühiskonnale, olgu rahu ja solidaarsus!"

Üleskutses öeldi, et tööline valmistaksid endid protestimarssideks, valmistaksid loosungeid ja lendlehti,

boikoteeriksid ametlikku 1. mai pühitsemist kui „opositsioonilist väljendust,

et kommunistid, kes on kuulutanud sõja iseseisvale ametiühingule, on võtnud tööliselt ka nende püha".

Põrandaaluse ametiühingu juhid näisid uskuvat, et ametivõimud ei kasuta julgeolekuüksusi tööliste demonstratsioonil 1. mail traditsioonilisel tööliste pühal. Ometi võttis valitsus kasutusele rangemaid ettevaatussamme. Möödunud kevadel tegi politsei haarangu Varssavis ja kaheksas teises Poola linnas Solidaarsuse põrandaaluste juhtide ja toetajate vastu, vangistades 28 ja konfiskeerides raadiosaatejaama ja trükimasinaid.

Järgmisel nädalal oli politseis ülekuulamisel ka Lech Walesa autojuht Adam Kinszewski.

Kõik on öelnud, et nad ei räägi midagi Walesa kohtumisest põrandaaluse ametiühingu juhtidega,

kellest Zbigniew Belz on varjanud end Poolas juba üle ühe aasta.

Mõned pidasid Walesa kohtumist põrandaaluste juhtidega ekslikuks. Olles pidevalt politsei valve all, ei võinud tema kohtumine jääda tähelepanemata ka siis, kui esialgul pole vangistatute hulgas neid, kellega kokku saadi.

Nendele Solidaarsuse kontinuiteeti säilitada katsuvaile püüdlustele tõi lõpu äsjane amnestia,

jättes isegi vihjamisi võimaluse, et pärast tingimusi antud amnestia aja möödumist võivat ametiühing mingisugusel, veel selgumatul moel tegutsema hakata.

Osa põrandaaluseid juhte on amnestia lubadusel välja tulnud ja näiliselt lõpetanud oma opositsioonilise tegevuse.

Lech Walesa juhikuju on lääne tv-kaamerad ja ajakirjanikud viinud rahvuskangelase kõrgusele. Poolast tulnud poolakate arvates oli Walesa julgus tingitud ainult sellest, et iga ta sammu jälgisid lääne ajakirjanikud, moodustades sellega nagu kaitsekilbi tema ümber. Sõjaseaduse lõpetamise järel on antud mitmeid rangeid määrusi ja eeskirju; ühena taheti maksma panna välisajakirjanike rangem tsenseerimine, kusjuures eksijad ajakirjanikud, aga ka poolakad ise, kes saadavad välismaile valitsuse vastast informatsiooni, võidakse karistada 3-aastase vangistusega. Katoliku kiriku nõudel seda seaduseelnõu siiski pehmendati.

Milline on Solidaarsuse ja Lech Walesa tulevik? Probleemi kaalutles „Glasgow Herald", lähtudes just Walesa seisukohast.

Ajaleht peab Walesa karjääri allamineku osaliseks, Poola valitsuse kokkuleppe hinnaks kirikuga.

Poola on delikaatselt asetatud kusagile vabaduse ja täieliku venelaste kontrolli vahele ja mõlemad pooled soovivad kokkuleppeid pidada kirjatäheliselt; sellekohaselt peetakse rahu, aga pole selge, miks Lech Walesa peaks olema komistuskivi sellele eesmärgile.

Walesa näib veel nautivat Solidaarsuse toetajate usaldust, kuigi ta samaväärselt ei meeldi kõigile põrandaalustele juhtidele,

siis see on selletõttu, et ta on ettevaatlikum ja mitte nii optimistlik Solidaarsuse tuleviku osas kui teised.

Pole olemas põhjusi, miks kirik võiks oma toetuse Walesalt ära jätta, kuigi kirikuvanne pole kommunistidele üllatuseks, kuna ta esindab ilmalikku võimu, millega neil on vastumeelsus suhelda.

Teiselt poolt on poolakad siiski tüdinenud lootusetust võitlusest, pealegi kuna seda tuleb teha kehva toidulaua ja elutingimustega, mis välisriikide sanktsioonide tõttu on madalaks muutunud.

Praegune Poola valitsus, minnes üle normaalseile olukordadele, olevat eeskujuks võtmas Ungari majandusliku elu korraldamist, millele isegi N. Liit on vaadanud kui eeskujule.

Ainult jõud sunnib järeleandmisele

Castro pakkumine oma nõuandjate äratoomiseks Nikaraaguast

Kommunistlikule maailmale omane taktika paljastus jälle seoses USA Kesk-Ameerika aktsiooniga. Kui USA sõjalaevad asusid manöövreile kummalegi poole Kesk-Ameerikat, näidates oma jõupotentsiaali, tuli Kuuba diktaator ja president Castro kohe välja oma pehmema liiniga ja loobumisvõimalustega.

Kuuba juhi Castro ettepanek, tõmbuda tagasi Kesk-Ameerikast tehti rohkem karmi tõelisuse, kui soovist USA presidendile vastutulekuks. Castro pakkus võimalust, et Kuuba nõuandjad tõmmatakse välja Nikaraaguast, kui ka teised välisriikide sõdurid Kesk-Ameerikast välja tõmmatakse. Ta ütles, et Kuubal on seal abiks vaid mõnisada sõdurit abistamas Nikaraagua sandanistide revolutsiooniarmeed, mitte 2000 nagu Reagan on öelnud.

Castro tegi oma ettepaneku möödunud neljapäeval, ajal kui USA esindajate kojas hääletati maha Reagani ettepanek Nikaraagua partisanidele toetuse andmiseks.

Kuuba ja Nikaraagua ei karda USA-d mitte, et nad treenivad seal partisane,

vaid seal on kaks USA lennukite emalaevade gruppi, üks Vaikses ookeanis ja teine Kariibi meres, mis võiksid põhjustada aktuaalse vahejuhtumi, mis võiks viia sõjaks.

Kuuba sõjalised jõud, kuigi suured sellise väikse riigi kohta, pole suutelised end kaitsma USA vastu ka mitte piiratud ulatusega sõjas, arvavad läänemaailma vaatlejad.

Isegi väiksem vahejuhtum mõne luurelennukiga võivat kallutada USA avaliku arvamise selliseks, et Reagan võiks teostada õhu ja laevastikublokaadi Kuuba vastu. Kuuba ei suuda end toita, ta ostab nisu ja jahu Kanadast. Tema peamine eksportaine on suhkur, aga selle hind on maailmaturul madal. Kuid Kuubal on tugev liitlane N. Liit, kes ostab enamuse Kuuba suhkrust kõrgemat hinda makstes kui on maailmaturul. N. Liit võiks blokaadi murda, kuid selline samm võiks olla ristkantne N. Liidu läbirääkimistele USA-ga piiratud kaugulatusega ja kesk-ulatusega tuumarelvade üle, mis on N. Liidu eesmärgiks.

Reagan ütles, et USA üksustel, 4000 USA sõduril, kes viiakse Hondurasesse manöövreile, on õigus end kaitsta, millise tsooni ulatuse otsustab laevastiku komandör.

Kuubalased võivad sattuda sellesse kaitsetsooni isegi siis, kui nende õhujõud on rahvusvaheliste vete kohal.

Kuubas on nüüd avalikult teataks tehtud, et ta nõustub Contadora grupi — Mehhiko, Kolumbia, Venetsueela ja Panama — poolt esitatavate rahu võimalustega Salvadori ja Nikaraagua vahel. Castro asus sellele liinile alles siis, kui Washington alustas ettevalmistusi sõjaliste surveabinõude kasutamisele võtmiseks.

Kuuba välisministri abilt küsiti, kas võimaliku vahejuhtumi puhul Nikaraaguas, võidakse arvestada Kuuba toetusega.

Ta vastas, et USA interventsiooni korral „oleks energiline ja lai reaktsioon Kuubas ja Ladina-Ameerikas, isegi kogu maailmas".

Kuuba ei soovi seda, kuigi nad olevat valmis igasugusele agressioonile vastu panemiseks.

Kuigi Kuuba peab olukorda väga tõsiseks ja näeb, et USA pole valmis oma sõjalistest plaanidest loobuma, siis nad näevad selgelt teist võimalust Contadora grupi rahuliku lahenduse püüdlustes. Kuuba president olevat valmis töötama koos Contadora grupiga ja Castro peab soovitavaks, et ka USA valitsus kasutaks samasugust läbirääkimiste protsessi.

Võimalik USA blokaad jätaks Kuuba ilma kaasarääkimise jõuta Kesk-Ameerikas. USA on absoluutselt tugevam merel; isegi Kesk-Ameerika sõdades olevad armeed vajavad suurel määral relvastust ja laskemoona võitluste pidamiseks.

Lisaks on Castro oma relvastatud üksused jäänud üsna hõredaks, kuna ta üksustest üle 30.-000 asuvad Angoolas ja Etioopias.

Tugev USA blokaad võiks tõsiselt halvata nende kaugelolevate üksuste varustamist.

USA-l on sõjaline baas Guantanamo Bay's, Kuuba ida-osas. Suurendades seal olevate üksuste arvu, võib Washington avaldada Kuubale survet ilma invasioonitagi.

Sellepärast pole üllatav, et kui Castro lubas möödunud teisipäeval USA-le surmatunnini vastupanu, siis juba neljapäeval ta pakkus lahendust, oma nõuandjate Nikaraaguast ära toomist.

Castro zhest on ehtsalt leninlik, kaks sammu edasi ja vajaduse korral üks samm tagasi.

Castro ettepanek on küllaltki kaval, oma nõuandjate ära toomisega peaks ka Reagani valitsus sama tegema Kesk-Ameerikas. Selleks on esindajatekoda Reagani ettepaneku mahahääletamisega juba Castro ettepanekule poolehoidu näidanud.

Nõuandjate äratoomine tooks aga lõpmatuid kauplemisi. Castro väidab, et Kuubal on neid mõnisada ja USA-l tuhandeid.

Samal viisil näevad ka ameeriklased Kuuba nõuandjate arvu.

Washingtonis ütles president Ronald Reagan, et ta on huvitatud Castro ettepanekust Kesk-Ameerika relvadega varustamise lõpetamise ja nõuandjate neist riikidest äratoomise üle teatavail tingimusil. Reagan arvas, et kui Castro seda tõsiselt mõtleks, siis see oleks hea lahendus ja USA on ka nõus osavõtma igasugustest läbirääkimistest teatavate tingimuste juures. USA tahab võtta osa läbirääkimistest, mis võiksid lahendada võitlusi Nikaraaguas ja Salvadoris demokraatliku protsessi korras.

Hiina mõistis hukka USA relvamüügi Taivanile

PEKING — Hiina mõistis hukka Reagani valitsuse poolt lubatud 530 miljoni dollarilise USA relvade müügi Taivanile, nimetades seda avalikuks Washingtoni lubaduse murdmiseks. Zinhua teadeteagentuur ütles, et see müük on põhjustanud tõsist muret Hiina poolel. Tugev protest on saadetud USA välisministeeriumile.

Hiinas valmis oma tuumaenergiaga allveelaev

TOKIO — Üks inglise sõjaväeline spetsialist ütles, et Hiina on lasknud käiku oma esimese tuumaenergiaga töötava allveelaeva, mis on varustatud tuumalaenguga rakettidega ja plaanitseb ehitada veel kuus samasugust lisaks. Hiina allveelaev tuletavat meelde USA või N. Liidu allveelaevu, mis tehti enam kui paarikümne aasta eest, mil on 16 rakettide tulistamistoru. Inglane oli saanud sellist informatsiooni Hiina ohvitseridelt.

Sri Lanka rahutustes 239 surmasaanut

COLOMBO — Sri Lankas toimunud rahutustes, mis väliselt on tamilise etnilise grupi vastu, kuid tegelikult olevat N. Liidu mõju all olevate vasakpoolsete organiseeritud, on surma saanud 239. Nädalase kestvusega mässamisel on rüüstatud ja põletatud linnaosi. Politsei konfiskeeris kolme keelustatud partei, 40-aastase Moskvale kuuleka kommunistide partei, trotskistide Uue Võrdsuse partei ja Rahva Vabastamise Frondi trükikojad ja ajalehed.

USA erisaadiku kohtumine Salvadori mässulistega

BOGOTA — USA spetsiaalsaadik Kesk-Ameerikas Richard Stone kohtus nädalalõpul esimest korda Salvadori vasakpoolsete mässulistega. Kolumbia president Balisario Betancur arvas, et see kohtumine võivat selles piirkonnas vältida riski suuremaks konfliktiks. Kohtumine võivat valmistada teed Salvadori valitsusele kohtumiseks otse oma mässulistega.

T.E.N.S. Jõekääru Lastesuvekodu

VALGUSPIDU

laupäeval, 13. augustil 1983. a. kell 8 õhtul
Jõekääru staadionil

Eeskava ☆ Einelaud

Pääsmed $5.00, õpilased $3.00

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

TOIMETAJA: Hannes Oja

TOIMETUSE KOLLEEGIUM: Karl Arro, Heino Jõe, Olev Träss

TELEFONID: toimetus 444-4823, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 444-4832

TELLIMISHINNAD Kanadas: aasta $48.—, poolaastas $26.— ja veerandaastas $14.—

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $58.—, poolaastas $31.— ja veerandaastas $16.—

Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 60 c.

KUULUTUSTE HINNAD üks toll ühel veerul: kuulutuste küljel $4.75, tekstis $5.—, esiküljel $5.50

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd.
1955 Leslie St. Don Mills, Ont. M3B 2M3

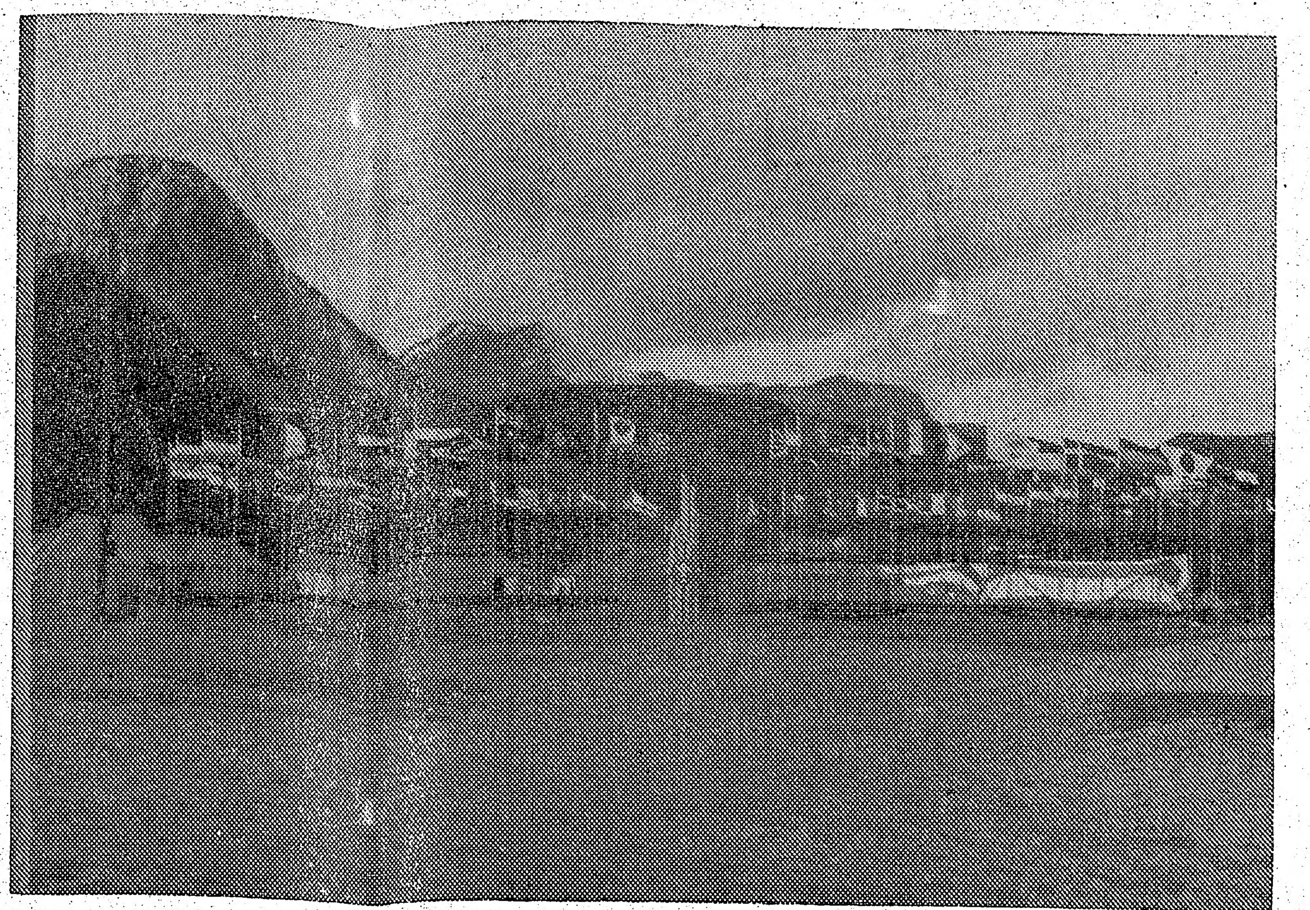

XV Maailma-Jamboree. Osavõtvate riikide lipud laagri peaväravas.

Foto: E. Runge

Saksamaa ühendamise suunas

Kui Lääne-Saksamaa kantsler Helmut Kohl äsja Moskvas viibides N. Liidu kommunistliku partei peasekretäri Juri Andropoviga kohtumisel oma poliitilisi seisukohti selgitas, siis ei olnud see tema kindel ja kompromissideta hoiak tuumarelvade küsimuses, mis venelasi üllatas, vaid deklaratsioon, et üheks Kohli tähtsamaks poliitiliseks eesmärgiks on Saksamaa ühendamine. Kohl küsis kohtumisel Andropovilt otseselt, mida tema teeks sel puhul, kui Moskva oleks selliselt jaotatud nagu seda praegu on tehtud Berliiniga ja kui raudne eesriie kulgeks risti läbi Venemaa. Kuidas Andropov selle küsimuse pareeris, selle kohta puuduvad andmed, kuid tõenäoliselt jättis ta Kohlile vastuse andmata.

Kuid Kohli deklaratsioon Andropovile Saksamaa ühendamise küsimuses ei ole tekitanud külmavärinaid mitte ainult N. Liidus ja kommunistlikes Ida-Euroopa riikides, vaid ka läänemaailmas, kus ühendatud ja tugevat Saksamaad samal määral kardetakse nagu N. Liidus. Kui läänemaailm on paljudes küsimustes N. Liiduga teravalt vastuolus, siis Saksamaa ühendamine on kujunenud üheks selliseks probleemiks, kus mõlemad pooled on asunud vaikselt samale seisukohale, kuigi seda avalikult ei deklareerita.

Saksamaa jagamine tekkis Teise maailmasõja lõppfaasis kui lääneriigid andsid vene punaarmeele võimaluse suurte Saksamaa idaalade vallutamiseks ning Berliini sissetungimiseks, mille tagajärjel Berliin jäi lõpuks punaarmee poolt okupeeritud piirkonda ning on praegu kommunistliku Ida-Saksamaa territooriumist ümber piiratud. Berliini lääneosad kuuluvad siiski veel lääneriikide kontrolli alla ning on administratiivselt ja majanduslikult seotud Lääne-Saksamaaga, kes pumpab Lääne-Berliini majanduslikult jalulhoidmiseks igal aastal toetuste näol ümberpiiratud linnale umbes 6 miljardit dollarit, mis teeb iga päeva kohta aukartustäratava summa — 16 miljonit dollarit. Berliin muutus kogu maailmale suureks häbiplekiks kui kommunistlik Ida-Saksamaa 1961. aastal eraldas Ida-Berliini betoonmüüriga ja traattõketega Berliini lääneosadest, et tõkestada sellega elanikkonna põgenemist kommunistlikust „paradiisist" Läände. Berliini valli ja traattõkkeid pikendati hiljem risti läbi kogu Saksamaa ja nüüd tulistatakse iga isik halastamatult surnuks, kes julgeb üle piiri Idast-Läände põgeneda.

Selline olukord tundub absurdsena ja ebaloomulikuna, eriti kui Teise maailmasõja lõpetamisest on möödunud ligemale nelikümmend aastat. Nii Idas kui ka Läänes kardetakse rahvusluse ärkamist Lääne-Saksamaal ning rahva tundeid katsutakse vaos hoida lakkamatu propagandaga, mis alla kriipsutab sakslaste sõjasüüd ning natsi-Saksamaa sõjakuritegusid. Kogu see propaganda lavastatakse sellisel kujul, et Saksamaa vastased Teises maailmasõjas olid ausad ja inimlikud võitlejad ehkki sellised väited tunduvad pentsikutena, kui paljudes raamatutes ja artiklites on faktide põhjal kinnimaelutatud ka N. Liidu kommunistliku rezhiimi ja punaarmee vägivallateod ning lääneriikide sõdalaste eksimused, millest paljud samuti kuuluvad sõjakuritegude rubriiki.

On üllatav kuidas see propaganda on seni rikkalikku vilja kandnud. Lääne-Saksamaa pealekasvavad generatsioonid on muutunud Saksamaa ühendamise küsimuses võrdlemisi ükskõikseiks ning neid huvitavad rohkem elu mugavused ja materiaalsed väärtused kui rahvuslikud probleemid. Märgatavat mõju on siin avaldanud Saksamaa sotsialistliku juhtkonna hoiak, kuna Helmut Kohli eel valitsenud kantslerid Willy Brandt ja Helmut Schmidt on piinlikult hoidunud Saksamaa ühendamise küsimust puudutamast, kartes sellega nähtavasti aktiviseerida Saksamaa-vastast hoiakut nii Idas kui ka Läänes.

Kuid aastad mööduvad ja aeg läheb edasi. Ei ole mõeldav, et 80-miljonilist rahvast on võimalik igaveseks okastraadiga lahutada ning kahe ideoloogiliselt erineva rezhiimi all hoida. See on selge nii sakslastele endile kui ka N. Liidule, Ühendriikidele ja Lääne-Euroopa riikidele. Erilise surve paneb see küsimus aga peale Lääne-Saksamaa juhtidele, kes kannavad ajaloo ees vastutust ning keda võidakse tulevikus kritiseerida ja süüdistada rahvuslike ideaalide reetmise pärast.

Kui kantsler Kohl on nüüd üles tõstnud Saksamaa ühendamise küsimuse, siis on ta väga hästi teadlik, et see on väga delikaatne samm, mis võib tekitada umbusku ja vastutöötamist mitte ainult Moskvas vaid ka Washingtonis ja teistes lääneriikide pealinnades. Antagonistide rahustamiseks on ta hakanud oma eesmärgile lähenema väga ettevaatlikult, pannes eriti rõhku Ida-Saksamaaga tihedate diplomaatiliste ja majanduslike vahekordade säilitamisele, mis paneb Washingtoni sageli kulmu kortsutama. Eriti suureks üllatuseks Reagani administratsioonile oli Lääne-Saksamaa suur laen Ida-Saksamaale, mis ulatub 400 miljoni dollarile. See kõik laseb oletada, et Kohl katsub saksa rahvast abistada ning seda koos hoida, ehkki Ida-Saksamaa kuulub Kohlile vastuvõtmatu kommunistliku rezhiimi kontrolli alla.

Helmut Kohli visioon Saksamaa ühendamiseks tundub momendil teostamatuna, kuna tõkkeid selle kauge eesmärgi saavutamiseks on palju. Kuid Lääne-Saksamaa moodustab Euroopa südames siiski niivõrd tähtsa ja tugeva majandusliku ja poliitilise teguri, et seda peavad mõlemad pooled tõsiselt arvestama. Helmut Kohl on teadlik oma trumpkaartide tugevuses — küsimus seisab ainult selles kuivõrd osavalt ta neid Ida ja Lääne vahel zhongleerides Saksamaa huvides välja mängib.

Ennustusi Kohli eesmärgi õnnestumise või ebaõnnestumise kohta on praegu raske teha. Üks on siiski kindel — Saksamaa ühendamise küsimus, millest diplomaadid ja riigimehed seni ettevaatlikult kaugelt mööda on sammunud, on pandud liikuma ning see võib oma praegusest letargilisest olekust üles äratada ka saksa rahva. K. A.

Peame kaitsma oma rahva julgeolekut

President Ronald Reagani kõne ikestatud rahvastele

President Reagan esines teisipäeval, 14. juulil kõnega ikestatud rahvaste esindajaile Valges Majas korraldatud vastuvõtul. Alljärgnevalt avaldame tema kõne teksti.

„Me oleme täna kogunenud, et avaldada solidaarsust oma vendade ja õdedega, kes on orjastatud mitte kuritegude pärast, mida nemad on sooritanud, vaid kuritegude läbi, mille sooritasid nende vastu türannid ja diktaatorid", ütles president Ronald Reagan oma kõnet alustades. Ja ta jätkas:

„Me kohtusime siin möödunud kuul grupi Balti riikidest pärinevate ameeriklastega. Ja ma ütlesin,

et me oleme siia kogunenud tähelepanu suunamiseks Balti rahvaste raskele saatusele ning kinnitamaks kogu maailmale, et me ei tunnusta nende ikestust mingi püsiva olukorrana."

Edasi ütles Reagan: „Täna edestame oma poolehoiu ning toetuseavalduse ja ütleme neile, et nad ei ole sugugi üksi" ja jätkas: „Meie läkituseks peab olema: Teie võitlus on ühtlasi meie võitlus. Teie unistus on ka meie unistus ja ühel päeval saate ka teie vabaks". Millele kuulajaskond aplodeeris.

President jätkas: „Nagu Paavst Johannes Paulus II ütles oma armastatud poolakatele — meid on õnnistatud jumaliku pärandiga. Me oleme Jumala lapsed ja meie ei saa olla orjad. Prohvet Jesaja manitses inimkonda „andma tuge murtud südameile ja kuulutama vabadust ikestatuile". Kakskümmend viis aastat hiljem kuulutasid filosoofid, et „vabaduse üritus on Jumala üritus".

Meie, ameeriklased, mõistame nendes sõnades peituvat tõde. Meie sündisime rahvana Jumala armust,

kes töötas tema tahte järele oma igapäevases elus, nii et Ameerika oleks maa, kus valitseb ausus, moraalsus, õiglus ja kaastunne.

Paljud valitsused rõhuvad oma rahvast ja kuritarvitavad inimõigusi. Me peame osutama vastupanu sellele ülekohtule. Kuid ainult üks niinimetatud revolutsioon seab end Jumalast kõrgemale, nõuab täielikku kontrolli inimeste elude üle ja on ajendatud soovist vallutada üha suuremaid maa-alasid," ütles president, jätkates:

„Tähistades kahekümne viiendat korda Ikestatud Rahvaste Nädalat, on mul esitada nondele võimumeestele küsimus:

„Juhul kui kommunism on tulevikulaine, miks vajate te siis müüre, et vältida inimeste põgenemist ja salapolitseivägesid, et neid vaigistada?"

President jätkas: „Demokraatia ei ole küll võibolla täiuslik, kuid vaprad inimesed, kes riskivad vabaduse valimisel surmaga, ei põgene demokraatia eest. Nad põgenevad kommunismist demokraatiasse.

Maailmas on vaidluse all kaks visiooni. Esimene nendest asub seisukohal, et kõik inimesed luuakse võrdsetena armastava Jumala poolt, kes on õnnistanud meid vabadusega. Abraham Lincoln kõneles meie nimel kui ta ütles:

„Ükski inimene ei ole küllalt hea, et valitseda teise üle ilma selle teise inimese nõusolekuta".

Teine visioon arvab, et usk on oopiumiks massidele. See asub arvamusel, et igavesed põhimõtted nagu tõde, vabadus ja demokraatia olenevad ainult valitseva võimu tujudest. Ja selle nimel kõneles Lenin, öeldes: „Tõsi küll, vabadus on kallis, niivõrd väärtuslik, et seda peab ratsioneerima."

Mina eelistan igal juhul Lincolni versiooni Lenini omale. Ja seda teeksid ka inimesed kogu maailmas, kui neile antakse valikuvõimalus. Mõned asuvad arvamusel, et me peaksime summutama oma häält rahu huvides. Mina ei nõustu sellega. Rahu saavutatakse, või purustatakse tegudega, mitte sõnadega.

Ükski riik ei ole teinud rohkem, ega tee suuremaid pingutusi rahu heaks kui Ühendriigid. Ja ma haaraksin isiklikult kinni igast tähendusrikkast sammust Nõukogude Liidu poolt, mis aitaks meil luua rahutoimelisemat, kindlamat ja julgestatumat maailma. Ma tervitan Nõukogude Liidu tõotust koostööks Euroopa Julgeoleku- ja Koostöökonverentsi jätkukonverentsil Madriidis. Ma palvetan andunult selle eest, et kord saabuks päev, millal kuskil ei oleks enam tuumarelvi.

Ja senikaua kuni mina olen president, töötame me lakkamatult päev-päeva kõrval selleks, et saavutada kokkulepet strateegilise relvastuse vastastikuseks ja kontrollitavaks vähendamiseks.

Kui Kongress kinnitas mais MX rakettide Rahusäilitamise Programmi, demonstreeris Ameerika oma ühist tahet Scowcrofti Komisjoni soovituste rakendamise näol mõlema poliitilise partei otsuse kohaselt. See koostööline samm tähistas progressi relvastuse tõelise vähendamise suunas. Lähemate päevade jooksul tuleb Kongressis hääletamisele ülima tähtsusega küsimus: Kas me jätkame edusamme, või pöördume Scowcrofti Komisjoni ettepanekute juurest tagasi? Maailmale ühise häälega kõnelemise suhtes, Ühendriikide eluliste huvide kaitsemisel ja Ameerika rahukampaania tugevdamisel ei ole ükski teine küsimus meile 1983. aastal sellest tähtsam," ütles president Reagan ja jätkas:

„Seeasemel, et taotleda ajutist parteilist edu, töötagem üheskoos inimkonna tuleviku hüvanguks. Me ei tohi kõikuma lüüa oma püüdluses saavutada tõelist rahu ning koostööd. Me peame säilitama oma militaarjõu tugevana, et heidutada agressiooni. Ja me ei lakka kunagi kuulutamast tõde. Küsige endilt: Kas olid need meie sõnad, mis purustasid rahu Afganistanis, või oli selleks Nõukogude Liidu agressioon? Kas teenib meiepoolne vaikimine rahu huvisid, kui Vietnamis ja Kampucheas piinatakse või tapetakse miljoneid? Või kas ei peaks me nõudma nende kuritööde lõpetamist? Ei ole sugugi provokatiivne hoiatada, et niipea kui teostatakse kommunistlik revolutsioon, ei võimaldata kodanikele vabu valimisi, vaba ajakirjandust, vaba kaubandust, vabu ametiühinguid, sõna-, usu- ega omandivabadust, ega vabadust reisida kuhu ta soovib."

President Reagan ütles: „Mitmed sõjaväelised rezhiimid on arenenud demokraatiaiks. Kuid mitte ükski kommunistlik süsteem ei ole kunagi muutunud demokraatiaks, võimaldanud vabadust, ega andnud oma rahvale majanduslikku heaolu.

Meie kõneleme tõtt. Vene kirjanik Aleksander Herzen hoiatas: „Hoidumine ütlemast sõnagi rõhutute kaitseks, on niisama halb kui kuritöö.

Seepärast soovime me täiustada ja laiendada Ameerika Hääle, Vaba Euroopa ja Vabadusraadio saateid. Ja see on miks me seda soovime ja miks Kuuba rahvas vajab Raadio Martid.

Paljud siinviibijaist on isiklikult kogenud kannatusi, mida ma olen kirjeldanud. Teie olete vaba maailma süüme. Ja ma kutsun teid üles tegema oma hääled kuuldavaks. Ütelge neile: „Te võite vangistada meie rahvad, te võite röövida nende varad. Te võite keelustada nende ametiühingud, te võite kimbutada nende rabisid ja inimõiguslasi. Te võite keelata neile Jeesuse nime suhu võtmise, kuid te ei hävita kunagi Jumala armastust ega vabadustuld, mis põleb nende südameis. Nemad jäävad ikkagi võitjaiks."

Ja president ütles edasi:

„Aidake meil Ameerika rahvast hoiatada, et esmakordselt, niikaua kui mäletame, on meie piirid tõsiselt ohustatud, et me peame kaitsema oma rahva kindlust ning julgeolekut. Me ei tohi lasta väljaspoolseisjail Ühendriike ähvardada. Me ei tohi lasta diktaatoreil kommunismi peale suruda ühes Kesk-Ameerika riigis teise järel."

Ta jätkas oma kõnet järgnevalt:

„Meil on tõendeid mereväebaasi ehitamise kohta Kuubas, kust Nõukogude Liidu allveelaevad võivad opereerida. Me oleme tunnistajaiks Nõukogude Liidu võimele teostada Kuuba baasidest õhuluuret meie idaranniku kohal.

Ja näeme, kuidas Nõukogude Liit ja Kuuba ehitavad Nikaraaguas sõjamasinat, mis jätab varju kõigi nende naabrite ühised relvajõud.

Ärgem laskem end petta: seda sõjamasinat ei ehitata mitte selleks, et kindlustada Kesk-Ameerikas demokraatiat. Seda ei ehitata selleks, et taotleda rahu või majanduslikke ja ühiskondlikke reforme. Seda rajatakse selleks — nagu nad ise on hoobelnud — et teostada piirideta revolutsiooni.

See ei ole ainult minu probleem. See on meie kõigi ühine probleem. Aga kui me töötame üheskoos, suudame me selle lahendada. Nagu ma eile teatasin, nimetan ma ametisse mõlema partei esindajaist koosneva komisjoni Kesk-Ameerika küsimuste käsitlemiseks. Ja otsustame täna siin kindlasti: selles hemisfääris ei tohi enam olla ikestatud rahvaid!

Võttes kindla usu oma juhendajaks, suudame me koondada tarkuse ja tahte inimvaimu kõige sügavamate aarete kaitseks. Aleksander Solzhenitsõn ütles meile: „Kogu meie eksistents siin maailmas on vaid üleminekujärk millegi kõrgema suunas ja me ei tohi komistada ega kukkuda, samuti ei tohi me redeliastmel peatuma jääda".

Teie kaasabil seisame me õlg õla kõrval ja seame oma sihid kõige kaugemate tähtede suunas", lõpetas president Reagan.

Kommentaar

Tüdruk-skaudid

Skautide maailmajamboree puhul oli paljudele üllatuseks, et terve rida skautluse maid on aktsepteerinud tüdrukute osavõtu traditsioonilisest poiste organisatsioonist (boy scouts). Jamboree 14.500-st osavõtjast arvestati tüdrukuid umbes 1000. Kanada ajalehtedes mainiti skandinaavia, soome, saksa ja juudi tüdrukuid ja püüti asjale anda tüüpilisel kanada viisil romantilist ja seksi maiku. Tegelikult, nagu jutustavad jamboreest osa võtnud poisid, olid tüdrukud rohkem „silmailuks". See on aga eesti poiste arvamine, kes on harjunud, et meie skautide ja gaidide suurlaagrid ning üritused toimuvad koos. Igal juhul — maailm teab nüüd, et skautlus ei ole enam poiste-organisatsioon, vaid on muutumas ko-ed (ko-educational) liikumiseks.

Vähesed teavad, et tüdrukute probleem skautluses on sama vana, kui skautlus ise. 75 aastat tagasi, kui Baden-Powell asutas skautide liikumise, liitusid sellega esimesed tütarlapsed, kes ise nimetasid endid girl-scoutideks. Esimesel skautlikul registreerimisel Inglismaal oli tüdrukuid juba 6000.

Skautide asutamise ajal — 20. sajandi esimesel kümnendil — juhtus Inglismaal muudki. Levines sotsialistlik maailmavaade, asutati ametiühinguid, töölised nõudsid suuremaid õigusi ja toimus hoogne nais-õiguslik liikumine, tänapäevase „Womens Lib'i" leebem eelkäija. Türuk-skaute aktsepteerides oleks Baden-Powell ennast ja ka skautlust teatud määral nende radikaalsete liikumistega solidaarseks tunnistanud ja kaotanud konservatiivse inglise seltskonna poolehoiu. Heas seltskonnas valitsevate normide kohaselt ei olnud sport ega laagrielu sel ajal naiste jaoks. Naisi tuli endiselt kasvatada kodu, laste kasvatamise, peenemate kommete ja usu vaimus.

Baden-Powellil kulus seitse aastat inglise seltskonna poolt aktsepteeritava tüdrukute skautluse vormi leidmiseks. Gaidlus loeb oma alguseks nimelt aastat 1915. Baden-Powell pani uut liikumist juhtima oma vanatüdrukust õe Agnese, kelle asemele hiljem asus ta noor naine — üldiselt tuntud lady Baden-Powelli nime all. Samal ajal, kui skautlus eraldas mees- ja naisnoored, toimus nende suur ühendamise hariduse alal. Rahvakoolidele, mis olid segakoolid juba varem, lisandus 20. sajandi alul suur keskkoolide loomine. Meil Eestis langes see kokku Eesti Vabariigi koolisüsteemi kujundamisega. Tsaariaegsete poiste ja tüdrukute erikoolide asemele tulid noore vabariigi ühisgümnaasiumid. Ka nende puhul esitati tagurlaste poolt väidet, nagu oleks selles vanuses noorte ühisel õpetamisel teatud seksuaalmoraali langemise oht. Hirm osutus asjatuks koolis ja on sama rumal ka skautluses. Seksuaalmoraal on noorte isiklik asi, mida suhteliselt vähe mõjutavad kasvatuslikud ja organisatsioonilised kokkupuuted. Või tuleks ka meeste ja naiste supelrannad eraldada, nagu seda tehti vanasti?

Albertas äsja lõppenud jamboreed nimetatakse esimeseks ko-ed jamboreeks. Õigem oleks kasutada väljendust, et selle jamboreega vabanes skautlus inglise tagurliku seltskonna mõjul loodud igandist. See oli Baden-Powelli tänuväärse töö korrigeerimine, nagu seda viimastel aastakümnetel on tehtud ka mõnel teisel alal.

Huvitav on tagasivaade Eesti skautliku noortetöö tegelikkusesse. Eestis tegutsesid poiste ja tüdrukute skautlikud organisatsioonid eraldi. Neid hooldas aga ühine skaudisõprade liikumine, mis ühise varustuse ja ruumide kaudu juhtis skaudid ja gaidid tihedasse koostöösse. Paguluses on see koostöö praktiliselt veelgi tihenenud. Rootsis, Austraalias ja Saksamaal on jõutud ühine organisatsioonini.

(Järg lk. 3)

Nr. 57

VALVEA
NÄDALAL

6. ja 7. augustil
dr. T. Kuutan, te

13. ja 14. augustil
dr. R. Vanaselja,

Aidake kaasa hümni ajaloo kirjastamisel

Nagu meie ajakirj tanud, on Montrealis nu poolt kirjutatud must-valge 100 aasta

Meie rahva süm olen aga pärast sini-n ja värvikolmiku ajalu ka meie hümni — M õnn ja rõõm — aj koos piltidega on trükis, köidetud nin kõvade kaantega.

Kuna mul puudub kirjastamiseks ning tõttu kunagi müügile seda omandada ain viisil:

Kõiki, nii üksikis organisatsioone, kes teose omandamisest, aidata trükikulude nus oleks 150 Root semplari kohta. Neil vad vastava summa Lundabygdens Spar Sweden, number 3 Rootsi posti jooksval ber 12120-1033, saad teos tasuta ja saatek Kui summa on suu Rootsi krooni, saadet tavalt suuremale sum des 150 krooni ekse

Sissemakstud sum lun mulle teatada makstud summa suu laride arv. Raamatu mub Rootsis kehtiva jade kohaselt.

See teade kehtib gustini s.a. Pärast läheb raamat trükki tatud sissemaksude

Dr. jur. Artur T vägen 4, S-223 67

Hooldajad-õ Põhja-Ontari kogudustele

Diakon-õpetaja surma tõttu vakants EELK Sault Ste. M hooldajaks on mä Kanada praosti A. Kanada piiskopi W. ühiselt õp. Udo Pet

EELK Sudbury dajaks õpetajaks on Tõnis Nõmmik.

„VABA EES
on valvel eestl
üldhuvide

Kommentaar

(Algus lk

Kanadas ja Ühend eesti gaidid ei kuulu de gaidide organisats gutsetakse vormilise lähedases koostöös.

Teatud ko-ed muu va Eesti skautlikku tõi noorkotkaste ja asutamine, mida m selt seni pole vaade aga meenutame, et kodutütred kandsid liaga märki, siis tul nimetustele vaatama selles osas nentida nisatsiooni. Mõlemad selt Kaitseliidu peast de oma peastaabid sed. Tegevuse pooles kad ja kodutütred praeguse skautluse Noorkotkaste sihiks ku kõrval olla ka h ne, kodutütardel aga den-Powelli plaan pluss naiskodukaitse ja sanitaarteenistus.

Ko-ed liikumine sk moodne narrus, vaid areng maailmas, kus se kohustused, õigus sed järjest lähenevad

VALVEARST NÄDALALÕPUL

6. ja 7. augustil
dr. T. Kuutan, tel. 751-6141

13. ja 14. augustil
dr. R. Vanaselja, tel. 493-7231

Aidake kaasa Eesti hümni ajaloo kirjastamisele!

Nagu meie ajakirjandus on teatanud, on Montrealis ilmunud minu poolt kirjutatud teos „Sini-must-valge 100 aastat".

Meie rahva sümbolite seerias olen aga pärast sini-must-valge lipu ja värvikolmiku ajalugu koostanud ka meie hümni — Mu isamaa, mu õnn ja rõõm — ajaloo. Raamat koos piltidega on 176 leheküIge trükis, köidetud ning värvilise ja kõvade kaantega.

Kuna mul puudub kapital teose kirjastamiseks ning raamat sellestõttu kunagi müügile ei tule, saab seda omandada ainult järgmisel viisil:

Kõiki, nii üksikisikuid kui ka organisatsioone, kes on huvitatud teose omandamisest, palun mind aidata trükikulude tasumisel. Panus oleks 150 Rootsi krooni eksemplari kohta. Neile, kes maksavad vastava summa minu arvele Lundabygdens Sparbank, Lund, Sweden, number 31123134, või Rootsi posti jooksvale arvele number 12120-1033, saadetakse hiljem teos tasuta ja saatekuludeta kätte. Kui summa on suurem kui 150 Rootsi krooni, saadetakse teos vastavalt suuremale summale, arvestades 150 krooni eksemplarilt.

Sissemakstud summa järele palun mulle teatada aadress, sissemakstud summa suurus ja eksemplaride arv. Raamatu saatmine toimub Rootsis kehtivate posti eeskirjade kohaselt.

See teade kehtib kuni 15. augustini s.a. Pärast seda kuupäeva läheb raamat trükki vastavalt teostatud sissemaksude arvule.

Dr. jur. Artur Taska, Terminsvägen 4, S-223 67 Lund, Sweden.

Hooldajad-õpetajad Põhja-Ontario kogudustele

Diakon-õpetaja Väino Kaldma surma tõttu vakantseks muutunud EELK Sault Ste. Marie koguduse hooldajaks on määratud EELK Kanada praosti A. Tauli ja Ida-Kanada piiskopi W. Hurase poolt ühiselt õp. Udo Petersoo.

EELK Sudbury koguduse hooldajaks õpetajaks on määratud õp. Tõnis Nõmmik.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Kommentaar

(Algus lk 2)

Kanadas ja Ühendriikides, kus eesti gaidid ei kuulu kohalike maade gaidide organisatsioonidesse, tegutsetakse vormiliselt eraldi, kuid lähedases koostöös.

Teatud ko-ed muudatuse iseseisva Eesti skautlikku noortetöösse tõi noorkotkaste ja kodutütarde asutamine, mida meil analüütiliselt seni pole vaadeldud. Kui me aga meenutame, et noorkotkad ja kodutütred kandsid ühist skaudiliiliaga märki, siis tuleb erinevatele nimetustele vaatamata vähemasti selles osas nentida ka ühist organisatsiooni. Mõlemad allusid otseselt Kaitseliidu peastaabile ja nende oma peastaabid olid töökeskused. Tegevuse poolest olid noorkotkad ja kodutütred üsna kaugel praeguse skautluse ko-ed liinilt. Noorkotkaste sihiks oli hea kodaniku kõrval olla ka hea kaitseliitlane, kodutütardel aga tugevasti Baden-Powelli plaan Eesti vormis, pluss naiskodukaitse toitlustamis- ja sanitaarteenistus.

Ko-ed liikumine skautluses ei ole moodne narrus, vaid elu loomulik areng maailmas, kus mehe ja naise kohustused, õigused ja tegevused järjest lähenevad.

HJ

Suured poisid ja tüdrukud deklameerivad Jõekääru lastesuvekodu 30. aastapäevaaktusel H. Visnapuu luuletust „Pea vastu". Foto: Vaba Eestlane

Jõekääru tulevik lastevanemate abivalmiduses

30. aastapäeva mõtteid kolmelt kõnelejalt

Toronto Eesti Naisseltsi Jõekääru lastesuvekodu tähistas oma 30. aastapäeva. Pühitsemine algas ennelõunase jumalateenistuse ja sellele järgnevate kõnede ja ettekannetega. Üle 400 peolise elasid kaasa noorte tegevusele.

Vaimulikus osas praost E. Lepik palus, et Issand oleks meie keskel Jõekääru 30. aastapäeval. Juubelipäeval kummardame aegade Issanda ette, et ta hoiaks oma kätega kõike seda, mida meie rahvas on loonud, et ta hoiaks seda järgnevatele põlvedele.

PRAOST E. LEPIKU KÕNE

Ta jutustas loo kooliraamatust, mis rääkis mehest, kel oli kaks poega. Ühele pärandas talu, teise pani sepaks õppima. Ta ei tahtnud, et poeg sepa juures tööd teeks vaid ametit õpiks ainult vaatamisega ja ütles seda ka meistrile. Kui kolm õppeaastat oli möödunud, tuli isa sepikotta ja tahtis näha, mis poeg selle aja jooksul on õppinud. Ta käskis terasetükist mõõka teha. Kuna poeg varem õppimise ajal ei olnud haamrit kätte võtnud, siis ei osanud ta nüüd terasest mõõka taguda. Pika tagumise ja põletamise järel pudenes teras nii pisikeseks, et ei olnud võimalik sellest naelagi teha. Kui ta viimase teraseraasukese vette torkas, siis tegi see „soss". Seda sepaõpilast hakatigi soss-sepaks hüüdma.

Selles on hoiatus noortele, kes alustavad eluteed, et nad ei valiks sellist elukutset, kus ilmneb, et nad on soss-sepad. Iga elukutse võib mehe ära rikkuda, kui ta oma tööd ei tunne ja kui ta ainult pealtvaatamisega on oma elukutset õppinud.

Täna tähistame Jõekääru 30. aastapäeva. Lapsed ei ole võibolla mõelnud sellele, et Jõekääru on nende 30-e aasta jooksul olnud ka üks suur sepikoda, meie rahvuse ja noorte kultuuri-sepikoda. Tänu temale ei ole sellest sepikojast siiani välja tulnud ühtegi soss-seppa. „Ma loodan, et teie hulgas ei ole ühtegi sellist noort, kelle kohta võib näpuga näidata või silmanurgast vaadata ja öelda, see pole kellegi eesti poiss ega eesti tüdruk", ütles ta noorte poole pöördudes.

Edasi osutas ta Jõekäärul tehtud tööle, millele Eesti ühiskond peaks andma tunnustuse ja austuse ja mis kuulub Toronto Eesti Naisseltsile, eesotsas oma tublide juhtidega. Eriti peame mõtlema nendele naistele ja meestele, kes tulid nädalalõppudel siia, kui siin midagi ei olnud ja tõid enesega kaasa kõigeparema tahte ning ehitasid selle paiga üles nii, nagu ta siin on, kus valitseb kokkuhoid ja kus tihti õlg-õla kõrval rühitakse läbi raskuste. Täna, selle asutamise auoäeval mõtleme tänutundes nendele, kellele tänu kuulub. Toome ühtlasi tänu ka taevasele Isale, kes on andnud meie rahvale selge vaimu, püsivuse eesmärkide poole pürgimisel. Sellele vaimule oleme me suursaavutuse üles ehitanud, mida teised selle maa inimesed vaatavad imestusega.

„Me teame, et aeg võitleb meie vastu ja meie saame sellele vastu panna ainult oma visadusega, põhilise eestluse vaimuga. Hoidke sellest kinni, jääge temale usatavaks, las' se vaim elab Jõekäärul nii kaua kui Jõekääru püsib", lõpetas ta.

T. E. N. ESINAISE HELJU NOVEKI KÕNE

Järgnevale aktusele ütles avasõna T. E. S. esinaine Helju Novek. Ta ütles: „Praegu on Jõekäärul nende isade ja emade lapsed, kes siin olid kasvandikud 30 aastat tagasi ja kes oma kodudesse viisid kaasa seda tublit eesti vaimu, mida siin astate jooksul on süvendatud. 30 aastat tagasi ei olnud Jõekääru sarnane nagu ta on praegu, ta oli mahajäänud jäätmaa talu. Hoonetest oli tarvitamise kõlbulik ainult peamaja kahekorruseline osa. Kõik teised hooned puudusid. Jõesäng oli risu täis. Ei olnud siis neid tasaseid rohetavaid väljakuid, ei lõhnavat männimetsa, ei teid ega radu. 30-e aasta jooksul on Jõekääru tundmatuseni muutunud. Selle suure töö kavandamine ja läbiviimine on lasunud T. E. Naisseltsi õlgadel. **Jõekääru muretsesid kolm ideelist lastevanemat, härrad Schaer, Kõva ja Varep,** kes selle ostsid oma säästusummadest. Need, kes selle talu ostsid ja vana-vanemad on siin hoolega tööd teinud motoga „Laste pärast!" Et eesti lastel oleks suvel ilus koht, kus talvel kodus ja koolis õpitud eesti keelt ja kultuuri saaks viljeleda.

Olles siin pikemat aega selle töö eestvedajaks, tean väga hästi, et see on ennastsalgav töö Toronto Eesti Naisseltsi juhatusele. Juhatus ei ole suutnud seda üksi teha, meil on olnud väga palju toetajaid, küll tööga, materjalidega ja ka rahaga. Täna, meie sünnipäevapeol ütlen T. E. Naisseltsi juhatuse nimel kõigile suur, suur aitäh! Teame, et teil kõigil on südamelähedane eesti keel ja et eesti meel püsiks. Meie suureks lootuseks on, et te meile ikka toeks ja abiks jääksite. Et teie tuleksite juhatusse ja Jõekääru tööde juurde, et nooremad isad-emad aitaksid rahvuslikku tööd edasi viia, et meie armas Jõekääru püsiks läbi aegade.

Sellele suured tüdrukud ja suured poisid deklameerisid Henrik Visnapuu luuletuse „Pea vastu".

JÕEKÄÄRU KASVANDIKU JAAN SCHAERI KÕNE

Järgneva peokõne pidas Jõekääru esimese „lennu" lõpetaja Jaan Schaer. 30 aastat on sellest päevast möödunud, mil minu vanemad mind saatsid siia Jõekääru suvekodusse, mis sel ajal oli kaheksa nädalat pikk. Tundub nagu oleks eile, mil me siin paljajalu jooksime ja nautisime suvist ilu, ujusime ja laulsime, tegime sporti ja tantsisime rahvatantsu. Siin ilusas looduses on tuhanded noored veetnud oma suvepäevi, kust nad on viinud kaasa mälestusi, sõpru, laule, mänge ja muidugi vigureid ka. Mõni on siin omale leidnud elukaaslase ja nüüd nende lapsed seisavad omakorda kasvandike ridades.

Pöördudes tõsisemale teemale, ta küsis: Miks meil on Jõekääru ja milline on tema saatus tulevikus? Jõekääru ehitati sadade meeste ja naiste vabatahtliku tööjõuga, et eesti noortel oleks suvekodu. Mis on tema saatus? Seda tuleb minu generatsioonil otsustada, kas jätkata samal põhimõttel millega alustati. Kuigi tänapäeval on elu kiire, peame leidma aega, et võtta kanda tööKoorem, mida meie vanemad on kandnud viimased 30 aastat. Seda saab teha ainult siis, kui kõik lastevanemad oleksid abivalmis, sest tööjõud on vajalikum kui dollar. Selle läbiviimiseks oleks vaja, et igaüks tuleks tihedamini talgupäevadele. Et aktiivselt osa võtta kas Naisseltsi liikmena, kasvatajana või eriala õpetajana, pakkudes uusi mõtteid ja aidates kaasa nende läbiviimisele ning kindel olla mõtetes, et eesti suvekodu on vaja meie noortele.

NOORTE MITMEKÜLGNE KAVALINE OSA

Järgnes kavaline osa. Avo Kittask laulis „Sääl kus Emajõgi voolab", Leili Lukas, Pia Metsala, Linda Virve, Lahho Rebassoo, Tarmo Roosild ja Marcus Tamm esitasid koos Kalju Lepiku „Nägemus", väikesed tüdrukud laulsid „Karikakrate" laulu, väikesed poisid „Ohakate laulu", mille sõnad oli loonud Sandra Rannu. Liina Purje laulis end kitarriga saates „Kiigu mu paadike" ja „Väike kambrike südames mul", keskmised tüdrukud laulsid „Lootusmaa", suured tüdrukud „Tallinna teel", suured poisid „Võiduriütlite laulu", Rutt Küng ja Toomas Olvet esitasid katke „Kalevipojast" Endel Rubergi austamiseks.

Juubelitervituse oli saatnud endine kasvataja pr. Sulev. Suusõnalise tervituse ja kingituse tõi Seedioru Lastesuvekodu kasvataja Maimu Nõmmik oma kaaslastega.

Esimesel 15-l aastal oli Jõekäärul viibinud ja rahvuslikku kasvatust saanud 3660 eesti noort. Pole andmeid kui palju neid on suvekodus viibinud tänaseni.

Lõppsõnas suvekodu juhataja Anne Saks tänas esinejaid ja töötegijaid, misjärel juubeliaktus lõpetati ühislauluga „Jõekäärul sõber ootan sind".

Peale lõppu valgus rahvas Jõekääru peamajja, kus virgad peremad pakkusid kohvi ja võileibu ning Susanne Kolga jagas sünnipäevatorte. Pärast külastati E. Rubergi „sini-must-valge" sepikoda ja vaadati Paapi ja Sööti Jõekääru filme, mis viisid vaatajad mälestuste radadele.

☆

Laupäeval, 13. augustil toimub traditsiooniline Jõekääru Valguspidu, juubeli puhul eriti huvitava kavaga.

J. S-gi

Toronto Eesti Ühispank
958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6
Ühenduses on jõud!

Odavad laenud kaasmaalastele
Informatsiooniks helistada: 465-4659

OLD MILL TAILORS
7 RIVERVIEW GARDENS, TORONTO
(1 plokk läänepool Jane'i, Bloori lähedal)
TEL. 769-9535
DAAMIDELE ja HÄRRADELE ÕMBLEMINE TELLIMISTE JÄRGI
RUDY SCHNEIDER

Läti äri
DOWNTOWN WOOLS ARTS & CRAFTS
9 Queen St. E. Toronto — Tel. 368-5011
Meil on rikkalikus valikus importeeritud lõngu. Sobivad varrastel ja kangastelgedel kudumiseks, põimimiseks, heegeldamiseks, tikkimiseks ja sõlmimiseks (macrame). ★ SKANDINAAVIAST HUVITAVAID MATERJALE KÄSITÖÖKS MUSTRIGA ★ Kanvaa mitmes värvis — SOODSAD HINNAD. Avatud: esmasp.—kolmap. 9—6, neljap., reedel 9—8, laup. 9.30—4. Meie teine äri: 674 Broadview Ave. Tor. Tel. 469-2005, kell 3—5 p.l.

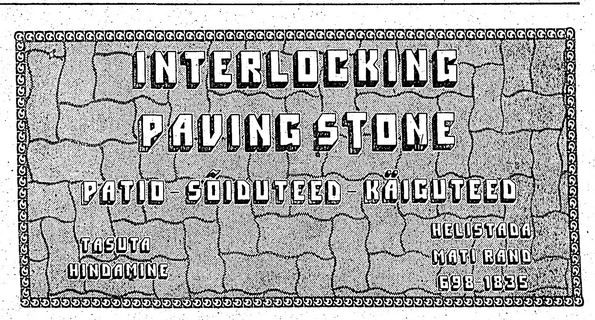

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

	Maksab Kanadas:	Väljaspool Kanadat:
Aastas	$48.—	$58.—
Poolaastas	$26.—	$31.—
Veerandaastas	$14.—	$16.—

KIRIPOSTIGA + SAATEKULU

	Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
aastas	$52.—	+ $39.—	$44.—
poolaastas	$28.—	+ $19.50	$22.—
veerandaastas	$15.—	+ $ 9.25	$11.—

VÄLJASPOOL KANADAT ja USA-d:

LENNUPOSTIGA aastas $52.—, poolaastas $28.— ja veerandaastas $15.— + SAATEKULU — aastas $66.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 60 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
1955 Leslie St., Don Mills, Ont. M3B 2M3

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates .... 19..... Tellimise katteks lisan $..... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi .....
Aadress .....
.....
.....
.....

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 293-2128
773-2014
Teeme uusi ja parandame vanu nii linnas kui ka suvilates.

ARMAST VENDA, ONU JA VANAONU

JOHANNES LEPIK'ut

sündinud 20. oktoobril 1906 Abruka saarel
surnud 24. juulil 1983 Abruka saarel

mälestavad lähas

vend VLADIMIR perekonnaga
õde LIINA
vend HERMAN perekonnaga

ARMAST SUGULAST JA RISTIISA

ADOLF ALL'i

sündinud 7. novembril 1901 Vilsandis
surnud 29. juulil 1983 Rootsis

mälestavad lähas

LAINE SAALISTE perekonnaga
AIN SAALISTE perekonnaga
HEINO KRUUK abikaasaga
PEETER KRUUK perekonnaga
VALVE MANDEL abikaasaga
JAAN SAUN abikaasaga

Kõigi saarte hulgast kõige armsam
on mu meelest väike Vilsandi

Kauaaegset armast sõpra

OSWALD KÕPPER'it

leinavad sügavas kurbuses

MILLA ja SAM
ENE ja ATS
LAINE ja KUTT

Armas vanaonu, maalikunstnik
prof.

Aleksander Vardi

sündinud 4. septembril 1901
surnud 18. juunil 1983 Tartus

Sind mälestame sügavas leinas
kaastundes omastele kodumaal

HELJO JAIK-CORRADI
perekonnaga Shveitsis
KOIDU VENTSER
perekonnaga Rootsis

Kunst on elu
ilusaim kingitus,
ta ei sure.

Eestlaste poolt eelistatud ja traditsioonilisele kujunenud

MATUSEMAJA

Matusemaja on üle 115. aasta teeninud Metropolitan Torontot sama perekonna poolt väljakujunenud traditsioonidega. Moderniseeritud avarad ruumid, kvalifitseeritud personal ja küllaldaselt parkimiseruumi.

Väärikas teenimine

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOMES LTD.

T. L. MORRISON — Funeral Director

467 Sherbourne St., Toronto, Ont. M4X 1K5
Telefon 924-1408

362 Danforth Ave.
Toronto, Ont.
M4K 1N8

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS

Tel. 466-1951 või 466-1502

Värsked ja esmaklassilised lilled igaks sündmuseks.
Kunstkäsitöid kinkideks: ehted, merevaik, nahatööd, puunikerdused, keraamika.
Räägitakse eesti, läti ja inglise keelt.

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter FUNERAL DIRECTORS LIMITED Established 1911

Off-the-Street Parking at all Chapels.

Meeldiv, väärikas ja individuaalset tähelepanu osutav teenimine. Oma parkimisplatsid kõikide matusemajade juures

Leinateateid

Koluveres suri Endel Arens, sündinud 31. märtsil 1915.

Austraalias suri 8. mail Johannes Ainsalu, sündinud 26. veebruaril 1924.

Tallinnas suri 7. mail Ella Zeren, neiuna Komendant, sündinud 28. oktoobril 1898 Tallinnas.

Elginis, USA-s, suri 19. mail August Parts, sündinud 24. jaanuaril 1919 Koikkülas, Valgamaal.

Washingtonis suri 15. mail Karl Kipik, sündinud 31. oktoobril 1905 Tartus.

Flushingis, USA-s, suri 18. mail August Pruul, sündinud 1. novembril 1911 Muhus.

Floridas suri 9. mail Nicolai Pusemp, sündinud 31. juulil 1900.

Lakewoodis suri 13. mail Albrecht Pillmann, sündinud 10. aprillil 1905 Pilistveres.

Göteborgis suri 17. mail Paula Enelo, sündinud 16. novembril 1886 Eestis.

Norfolkis, Austraalias, suri 3. mail August Rannu, sündinud 14. aprillil 1904.

Tallinnas suri 16. mail Johanna Targama, neiuna Jõesberg, sündinud 27. veebruaril 1898 Nõval.

Tallinnas suri 25. mail Kai Toomara, sündinud 10. novembril 1947 Tallinnas.

Raasikul suri 27. mail Voldemar Kivimägi, sündinud 21. oktoobril 1896 Raasikul.

Stokholmis suri 25. mail Willem Johannes Jaanson, sündinud 22. oktoobril 1905 Tartus.

Rootsis suri 30. mail Rudolf Loo, sündinud 1. detsembril 1902.

Sundbybergis, Rootsis, suri 4. mail Aleksander Pajuste, sündinud 26. septembril 1901 Järvamaal.

Rootsis suri 26. mail Aliide Lepasoon, sündinud 30. juulil 1899.

KIRIKUD

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS

Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417

VABAÕHU JUMALATEENISTUS perekond A. Randsalu juures, Simcoe järve kaldal, Oro line 9, on pühapäeval, 7. augustil kell 12 päeval. Jumalateenistuse järele on kohvilaud. Soovitav võtta toolid kaasa.

Augustikuu teine jumalateenistus on kirikus pühapäeval, 21. augustil kell 5 p. l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS

562 Jones Ave., Toronto, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto, Ont. M4K 1V5
Tel. 463-6223

Kolmp., 3. aug, kell 7.30 õ. piibli-palvetund. Ilmutusraamatus 4 pitserit.

Pühap., 7. aug. kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Teenivad H. Promm ja E. Saraoja. Issanda laud.

Kolmap., 10. aug. kell 7.30 õ. piibli-palvetund. Ilmutusraamatus pitserid 5 ja 6.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Immanueli kirik,
21 Swanwick Ave.
Jutlustaja Allan Laur,
72 Appleby Cres.
Markham, Ont. L3R 4L2
Tel. 477-6248

Pühap., 7. aug. kell 3 p. l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Vilja Aldor Laur Rootsist-kvartettlaule. Issanda surma mälestamine. (Buss Eesti Kodust kell 2.30 p. l.)

Kolmap., 10. aug. kell 7.30 õ. ingliskeelne JUMALATEENISTUS. Pastor Charles R. Swindoll'i piibli õpetuse film teemal: „Muuda oma suhtumine"

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

R R 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühap., 14. aug. kell 12 päeval Toronto Eesti Ap. Õigeusu ja EELK Peetri koguduse ühine JUMALATEENISTUS praost Lepiku talus Mono Millsis. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp, teenivad praost A. Taul ja oma koguduse vaimulikud. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

Pärast JUMALATEENISTUST ühine lõunasöök. Jälgige teejuhiseid ajalehtedes. Kõik teretulemast!

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488

„VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Laup., 6. aug, kell 4 p. l. vabaõhu JUMALATEENISTUS Oro Beach'is perekond Ruut'i suvilas, kõneleb külalisena dr. Evald Mänd.

Pühap., 7. aug. kell 11 homm. jumalateenistus, kõneleb dr. Evald Mänd, solist Senta Medri. Issanda surma mälestamine.

Laup., 13. aug. kell 2 p. l. vabaõhu JUMALATEENISTUS Collingwoodis perekond Alfredi suvilas. Kõneleb külalisena pastor Endel Meiusi.

EELK PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd. Toronto
Ont. M4P 2L1
Praost Andres Taul. Tel. 483-4103
Tel. kirikus 483-5847
Organist dr. Roman Toi

JUMALATEENISTUS 7. augustil kell 11 hommikul.

EELTEADE: koguduse väljasõit ülempreester Emmanuel Lepiku tallu pühap., 14. augustil.

Vaba-õhu jumalateenistus kell 12 päeval. Jutlustab piiskop Karl Raudsepp. Lõunasöök Ap. Õigeusu koguduse naisringilt mõõduka tasu eest. Kui on soovijaid bussiga sõitmiseks, palutakse teatada koguduse kantseleisse ehk õpetajale. Bussi viimane tellimise aeg on 7. aug. Palutakse registreerida õigeks ajaks. Võimalus on ujuda ja kaunis looduses jalutada.

Buss läheb Eesti Majast kell 9 homm. Peetri kirikust kell 9.30 homm. ja Eesti Kodust kell 10 homm. Kui buss on täis on pileti hind 8 dollarit.

Pühapäeval, 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

Pühapäeval, 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 11 homm.

KOGUDUSE KANTSELEI on avatud teisipäeviti 10—6-ni, neljapäeviti 12—3 p.l.

ÕPETAJA KÕNETUNNID kolmapäeviti 9.30—12, neljapäeviti 6—8 õhtul kiriku kantseleis.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS

383 Jarvis St., Toronto,
Ont. M5B 2C7
Õpetaja Udo Petersoo
3714 Beechollow Cr.
Mississauga, Ont. L4Y 3T2
Tel. 624-6128, kirikus 923-5172

Pühap., 7. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õ. Teenib vikaarõpetaja Albert Roost.

Pühap., 14. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õ. Teenib õpetaja Elmar Pähn.

Pühapäeval, 21. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õ. Teenib koguduse õpetaja.

Pühapäeval, 28. aug. JUMALATEENISTUS kell 7 õ. Teenib vikaarõpetaja Albert Roost.

Koguduse hooldajaks õpetajaks 6.—20. aug. on vikaarõpetaja Albert Roost.

Õpetaja SUVISED KÕNETUNNID kiriku kantseleis neljapäeviti 6—8 õ. ja pärast jumalateenistusi.

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS

Kirik: Redeemer Luteri kirik
(Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2.
Tel. 483-2478 ja 1-527-0410

Pühapäeval, 7. augustil kell 3.00 p.l. väljasõit ja JUMALATEENISTUS Hõbe talus, hwy. 48 ja Royal Beach Rd.

8 iraanlast hukati

TEHERAN — Kaheksa liiget keelustatud mujahideenide partisanide grupist hukati Iraanis, kuna nad olid abistanud endist presidenti Abolhassan Bani-Sadr'i põgeneda Prantsusmaale kaks aastat tagasi. Mehed hukati Bani-Sadr'i põgenemise teisel aastapäeval. Hukatud olid 20—30-aastased.

Kolmainu koguduse vabaõhu-jumalateenistus

Aastast-aastasse on toimunud Toronto Kolmainu koguduse vabaõhujumalateenistused perekond A. Randsalu avaral muruväljakul Simcoe järve kaldal. Arvukalt on osavõtjaid olnud lähemast ja kaugemast ümbrusest, peamiselt kaasmaalased, kes omavad seal suvilaid ja kodusid. Teatav arv kaasmaalasi on sõitnud ka otse Torontost neile jumalateenistustele. Teenistuse peab Kolmainu koguduse õp. O. Gnadenteich, kuna orelil saadab koraale Georg Iltal. Jumalateenistuse järele serveerivad naisringi liikmed kohvi. Lootes soodsatele ilmastikuoludele, on oodata ka sel aastal arvukat osavõttu nii jumalateenistusest kui ka järgnevast koosviibimisest.

Teejuhiseks on Torontost sõites maantee 400, siis nr. 11 kuni Oro 9-nda liinini, kust pöörata paremale järve suunas. Enne järele jõudmist teeharu pöördub vasakule, kus teejuhis. Istumiseks soovitav toolid kaasa võtta.

Ikestatud rahvad demonstreerisid Floridas

Seoses üleriigilise Ikestatud Rahvaste Nädalaga toimus laupäeval, 23. juulil selle tähistamisel meeleavaldus St. Petersburgis, Floridas. Meeleavalduskoosolek peeti kaugele lahte ulatuval muulil. Sellest võttis osa mitmest rahvusest koosnev rahvahulk, neist paljud rahvarõivais. Kokkutuleku organiseeris vastav komitee, kuhu ühe liikmena, esindades eestlasi, kuulus Norma Rebane, keda omakorda abistas Maie Rebane.

Meeleavaldus algas rahvuslippude defileega, sellele järgneva USA hümniga ja palvusega. Järgnevalt esitati USA presidendi ja Kongressi Ikestatud Rahvaste Nädala proklamatsioonid. Osariigi vastavat proklamatsiooni esitas osariigi rahvaesinduse liige ja linna proklamatsiooni kandis ette St. Petersburgi linapea Corrine Freeman. Lühikeste sõnavõttudega esinesid rahvuste esindajad tähestiku järjekorras, alates afgaanidega. Nende esindaja kinnitas, et ainult väike osa nende maast on anastajate kontrolli all ja võitlus seal ei lõpe kunagi. Eestlasi esindas Martin Laas, kes tuletas meelde, et Eesti oli esimeseks Afganistaniks nüüd juba enam kui nelikümmend aastat tagasi. Ta kasutas Afganistani aktuaalsust Eesti anastamise dramatiseerimiseks.

Kongressiliikme C. W. Young'i kõne esitati tema esindaja poolt, keda tutvustas Henn Rebane.

Koosolekust osavõtjate poolt saadeti presidendile petitsioon, taotledes valitsuse kindlat hoiakut ida ekspansiooni vastu.

Vaatamata põhja poole rännakute hooajale ja sel ajal siin valitsevale kuumusele olid eestlased esindatud väärikalt. Pärast koosolekut kogunes paarikümne-liikmeline eestlaste grupp ühisele einele lähedal asuvasse St. Petersburgi jahtklubisse.

VAIPADE & MÖÖBLI PUHASTUS

SEINAST-SEINA JA LAHTISED

ERIK LOKBIK — 447-9834

Jõekääru juubeli puhul jagas külalistele „sünnipäevatorte" Susanne Kolga, alaline abiline Jõekääru lastesuvekodus.

Foto: J. Säägi

ESTO tööpakkumine

ESTO-84 otsib büroo tööjõudu, kes töötaks alul osaajaliselt, kuid hiljem täisajaliselt. Tööd jätkub ka mõnda aega peale ESTO lõppu, 1984. a. sügiseni. Ideaalne oleks keegi, kes on harjunud iseseisvalt töötama mitmesuguses bürootöös eesti ja inglise keeles. Raali (IBM Personal Computer) kasutamise oskus on soovitav, kuid see pole töö eeltingimuseks. Töökoht on Toronto Eesti Majas. Palk kokkuleppel.

Sooviavaldused, koos lühikese elulooga, millest selguvad töökogemused, palutakse saata ESTO-84 juhatusele, 958 Broadview Avenue, Toronto Ont. M4K 2R6. Täiendavat informatsiooni saab abiesimehelt dr. Endel Arujalt, telefon 447-8958.

ESTO-84 Juhatus

Vaade Jõekääru lastesuvekodu 30. aastapäeva aktusest osavõtjaile. Seljataga kahekorruseline maja, mis oli ainus hoone, kui maa-ala 30 aastat tagasi osteti ja millele juurde on ehitatud söögisaal.

Foto: J. Säägi

Õnnestunud suvi Seedrioru suvekodus

Pühapäeval langetas Seedrioru lipud, tähistades sellega laste suvekodu hooaja lõppu. Ilmad olid ilusad, tegevus mitmekülgne, toit hea — kokkuvõttes tuleb suvekodu tunnistada igati õnnestunuks.

Nagu eelmistel aastatel, nii ka tänavu olid suvekodu peamisteks tegevusaladeks sport, ujumine, matkad, tantsud ja eesti keele tunnid. Nendele lisandusid tänavu ekskursioonid mennoniitide tallu, Camp Bordeni sõjaväemuuseumi ning mudilastele veel Waterloo loomaaeda. Eriüritustena võib veel nimetada „kasvandike päeva", „tagurpidi päeva", öömänge, lõkkeid ja muud.

Ligi paariktümne aasta vaheaja järele toimus jälle Seedriorul laulupidu, eesmärgiga noortele tutvustada eesti laulupidude traditsioone. Laulupidu algas rongkäiguga, mille ees kanti lintidega laulupeo märki, nagu kord ja kohus. Järgnes „orkester" ning koorid oma lippudega. Seedrioru korvpalliplatsil asuv tantsuorkestri kõlakoda sobis oivaliselt laululavaks. Publikut oli küll vähe, kuid kohale ilmus „president" (Seedrioru esimees A. Jurs) „käsundusohvitseriga", kes võeti vastu tervitusmarsiga. Laulupeo avas „haridusminister", Seedrioru juhatuse liige Leena Kimsto.

Laulupeol esinesid mudilased kahe, suvekodu vanemad noored kolme palaga, andes hiljem, publiku nõudmisel lisapala.

Koorijuhtideks olid kasvataja Sirje Järvel ning väikelaste all-laagri juhataja Linda Kolga. Traditsiooni kohaselt austati koorijuhte pärgadega. Laulupidu andis noortele ettekujutuse sellest, mis toimub Torontos ESTO-84 ajal tuleval suvel.

Laagri lõpetamisel toimus jumalateenistus suvekodu juhataja, õp. T. Nõmmiku teenimisel, lillede asetamine Seedrioru mälestussambale ja päevakohased sõnavõtud Seedrioru juhatuse liikmelt Leena Kimstolt ja suvekodu juhatajalt. Arvukad spordidiplomid jagas välja spordijuht Sirje Järvel. Viimasel ühisel söögiajal tänati perenaisi, pr. H. Härmi ja pr. L. Kimstot. Seedrioru suvekodu tegevus on selleks aastaks vaevalt raugenud, kuid noored ootavad juba järgmist suve!

Muremõtteid juubelipäeval

Toronto Eesti Naisseltsi esinaine Helju Novek selgitab suvekodu probleeme

Toronto Eesti Naisseltsi Lastesuvekodu 30. juubelisündmusele elasid kaasa paljud vanema põlve inimesed, tänavune 90-liikmeline noortepere ja see põlvkond, kes on saanud täiskasvanuks pärast Jõekäärul veedetud lapsepõlve suvesid. Kuna tehtud töö kohta oli küllaltki palju häid hinnanguid, siis küsin T. E. N. esinaiselt Helju Novekilt, millised on Lastesuvekodu mured ja vajadused juubeliaastal.

Küsimusele, milline aktsioon on akuutsem suvekodu püsimiseks, sest juubelipäeval levitatud voldik jätab mulje, et midagi on teoksil, millekski on abi ja toetust vaja.

N. Novek vastab, et otsekohe on vajaduseks praeguse söögisaali seltskondliku ruumi sisetööde lõpetamine.

Selle ruumi ehitamisel oli eesmärgiks, et see kaetakse seest isolatsioonimaterjaliga, mis teeb ruumi talvekindlamaks.

Ka on ees kapitaalremondid tarede juures. Kahel hoonel katused vajavad uuendamist, on need ju 30 aastat vanad ja laseyad vett läbi. Nii tahetakse eeloleval sügisel vähemalt ühe tare katus remontida.

H. Novek kirjeldab omaaegset tarede ehitamist.

Kaks tare ehitati vaid puupostidele, nüüd on need tulnud osalt asendada tsementplokkidega.

Kolmkümmend aastat on siiski küllaltki pikk aeg kergeltehitatud taredele ja vajavad nüüd korrastamist.

Kuid need vajadused nõuavad majanduslikku alust. Lastesuvekodu laekumised on olnud peamiselt laste osavõtumaksust, mis on palju madalam kui samasugustel kanada suvekodudel. Suvekodu kasvatajaskond on küllaltki arvukas ja kuigi neile ei jõuta maksta nii kõrgeid palku kui sellistes kanada asutustes, on suvekodu tahtnud nende töö eest tasuda. Siingi ilmneb omamoodi eesti nooruse toetamine. Eesti noortel on raske suvel tööd leida, kuid sügisel on vaja õppemakse tasuda. Sellega töö andmine eesti noortele on neilegi õppevõimaluse andmine koolides.

Tänavu on suvekodu avatud 6 nädalat, kuid suvekodus oleku aeg on erinev, mõned ei ole maksimaalset aega,

ükski ei saa aga olla alla kahte nädalat.

Esimesel nädalal oli üle 60, teisel 91, kolmandal 63. Suvekodu tegevus kestab 20. augustini.

Nii ongi H. Novek andnud lühikese pildi sellest milline on suvekodu majanduslik pool, sellest mida vajatakse töö käigus hoidmiseks. Kui lastele see on nende eestlasteks kasvatamine, noortele suvetöö võimaldamine, siis T. E. Naisseltsi juhatusele see on aastaringne hoolitsemine ja muretsemine. Ehitused ja korrastused suruvad peale, vajatakse kapitaalremonti, talgulisi tuleb vähem kokku, ehitustöölisi pole enam nooremate hulgas. Nii vajatakse spetsiaaltöölisi, aga neile tuleb tasuda rahaga.

Sellepärast ütlebki H. Novek, on Jõekääru lastesuvekodu pöördunud jälle voldiku kaudu nende südametе poole,

kellele on lähedane eesti noorte eestilasteks kasvatamine, kes toetavad Jõekäärut murede lahendamiseks, teades et nagu maa-ala osteti, ka täna tehakse seda veel „laste pärast".

Süüria vägede väljatõmbamine põhjustas kokkupõrkeid

BEIRUT — Süüria tõmbas ootamatult oma väed välja Liibanoni põhjaosa linnast Tripolist. Liibanoni politseivõimud arvavad, et Süüria tegi seda põhjusel, et näidata, et nende väeosi vajatakse rahu pidamiseks enam kui tosina rivaalitsevate miilitsaüksuste vahel, kes on püüdnud saavutada võimu Liibanoni suuruselt teises linna. Pärast Süüria vägede lahkumist algasid ka kohe kokkupõrked.

Madriidi konverents lõpetatakse septembris

MADRIID — 35 riigi osavõtuga Euroopa Julgeoleku ja Koostöö Konverents on seadnud pikaajaliste nõupidamiste lõpupäevaks 7.—9. septembri. Viimaseks osaks on ettenähtud välisministrite nõupidamine, mis sillutaks teed USA ja N. Liidu vahelisele tippkonverentsile.

Liibanonis plahvatas jälle

BEIRUT — Pühapäeval toimus äge kahurväe duell rivaalitsevate palestiina gruppide vahel pärast päevapikkust vaherahu. Yasser Arafat saatis üleskutse araabia riikide juhtidele, et nad aitaksid lõpetada võitlusi enne kui on liiga hilja.

Lembitu nuiamehed — koselaskujad

Kuusteist noormeest Ottawa jõe kärestikel

Nädalalõpul 22.—24. juulini viibisid skautüksus Lembitu Maleva vanemskaudid — nuiamehed — Ottawa jõel „Owl White Water Rafting" laagris, kus tegeletakse koselaskumisega voolikpaatides ja süstasõidu treeninguga. Ottawa jõgi Pembrooke ja Renfrew vahel voolab „mäest alla" ja tekitab sealjuures palju ohtlikke kärestikke. Kuna kärestikusõit vajab erilisi sõidukeid ja organisatsiooni, siis korraldavad asja selleks spetsialiseerunud ettevõtted. Kahe kümnelise paatkonna moodustamiseks võtsd nuiamehed kaasa kaks vanemgaidi ja kaks endist Lembitu skauti.

Nuiamehed, kes kahel aastal korraldasid Tallinna Festivali, otsustasid ka tänavu teha midagi, millel oleks teatud risk juures. Majandusliku riski asemel valiti seekord võimalus märjaks saada.

Nuiameeste grupp, mida organiseerisid Martin Pede, Peeter Vilde ja Ivar Luksepp, asus kärestike juurde telklaagrisse juba reede õhtul. Laupäeva ja pühapäeva hommikul pärast tugevat einet algas 4-tunniline kosesõit. Bussidega sõideti algpunkti,

kus asuti paatidesse — igasse kümme sõitjat ja paadijuht, kõik varustatud päästevestide ja turvakiivritega.

Voolikpaadide ümbermineku korral on võimalus uppumiseks ja vigastusteks vastu kaljusid põrgates. Kosesõidu lõpul antakse osavõtjaile bontoonpaadil soe lõunasöök ja sõidetakse laagrisse tagasi.

Kärestike vahel voolab Ottawa jõgi paljudes kohtades rahulikult. Seal oli võimalus vahelduseks käia suplemas. Pärastlõunati toimub süstasõit ja -treening ning purjetamine „lainelaudadel" (Wind-surfing).

Nuiameeste riskiga ettevõte möödus õnnelikult. Vesi tuiskas ja märjaks sai ka, kuid nende kahe paatkonnaga õnnetusi ei olnud.

See osa Ottawa jõest on nagu loodud koselaskumiseks ja sealt kihutab päeva jooksul alla mitukümmend paati ja mitusada inimest, keda kõiki tagant õhutab põneva seikluse kihk.

Nii on seal alati võimalik näha ka paatide ümberminekuid, mis tänu hoolsatele julgestus-sammudele enamasti lõpevad ilma inimohvriteta.

Läänerannikult tütre pulma

Ringreisil Austraaliast, lendasid Inno ja Tiiu Salasoo San Francisco Lääneranniku Eesti Päevadelt üle mandri Massachusetts'i, et viibida tütre Aita pulmas. 3. juulil abiellusid Aita Salasoo ja Timothy Curt Feustel peigmehe vanemate kodus metsaäärses Adams'is. Aita elas varem Sydneys, kus ta võttis osa mitmeist tegevusist, nende hulgas rahvatants, gaidlus, laulukoor, jne. Aital on parajasti käsil õpingud kognitiivpsühholoogia alal Indiana ülikoolis Bloomingtonis, kus ta õpetas eesti keelt kaks aastat prof. Felix Oinase juhatusel ja kus pruutpaar kohtus. Aita on olnud Jüri Lellepi ja E. Anti stipendiaat ja kuulub akadeemiliselt Eesti Naisüliõpilaste Seltsi. Tim saavutas 1982. a. Indiana ülikoolis doktorikraadi psühholoogias ja töötab American Bell firmaga Lincroftis (N.J.) Ka pruudi vanem vend Lembit, kes jätkab inseneriõpinguid R.P.I.-s Troys (N.Y.) viibis samuti pulmas.

Otsime

LAPSEHOIDJAT

2-a. tütarlapsele meie kodus, Kingston Rd. ja Warden Ave. 4—5 päeva nädalas alates septembrist. Helistada 698-5864 Raud.

Soovin 1. ehk 2. magamistoaga

KORTERIT

eestlaste korterimajasse nüüd või edaspidi. Pakkumised saata slt. märgusõnaga „Korter".

VÄÄRTUSLIK KINK MÄLESTUSEKS
MAALIKUNSTNIK
JOANN SAARNIIT'i
STUUDIOST
488-5895
567 ROEHAMPTON AVE.
TORONTO,ONT.M4P 1S7.

Saadaval puhas värkse

KÄRJEMESI

Tel. 839-7814

Otsime

LAPSEHOIDJAT

aastasele tütarlapsele pärastlõunati 4 kuni 5 päeva nädalas alates septembrist. Lapse kodu Yonge & Lawrence. **Tel. 487-7986**

Vaipade ja mööbli keemiline puhastus

„Stainguard" hinna sees
Söögituba, elutuba ja koridor

$59.95

Pensionäride kortereile hinnaalandus. Samuti akende pesemine.

Peeter Valing

Tel. 690-4961

Väiksemaid REMONTTÖID

majade juures:

elekter, puutööd, torutööd (plumbing), kraanid, klosetid jm. Helistage — J. MEIUSI 225-3283

MÜÜGIL Toronto Eesti Maja lähedal 2 magamistoaga väike korter maja 4. korrusel. Ainult 3 korterit korrusel.

MÜÜGIL kaks 10 aakri suurust maakohta Wasaga Beachi linna piirides. Soovi korral suurepärane võimalus aasta ringi elamiseks. 490 jalga Nottawasaga jõekallast.

Kui keegi soovib müüa Simcoe järve lõunapoolsel kaldal talvekindlat maja, palun teatada minule.

Family Trust
FAMILY TRUST CORPORATION REALTOR

VICTOR LIBE
Family Trust Corp.
kontoris 694-3336, kodus 488-0129, Beavertonis 1-705-426-9155

KÜTTED

★ Uued ja parandamine ★ ÕLI ja GAASIAHJUDE vahetamine ★ Korstnate voodrid (chimney lining) ★ Veetorude parandamine. ★ Mõõdukad hinnad, oskustega töömehed.

ROLAND KULLIK — Tel. (416) 275-1280

Ostke nüüd — Soodsad hinnad

SÄÄSTKE PROVINTSIMAKS

Viimane päev provintsimaksu säästmiseks 8. august.

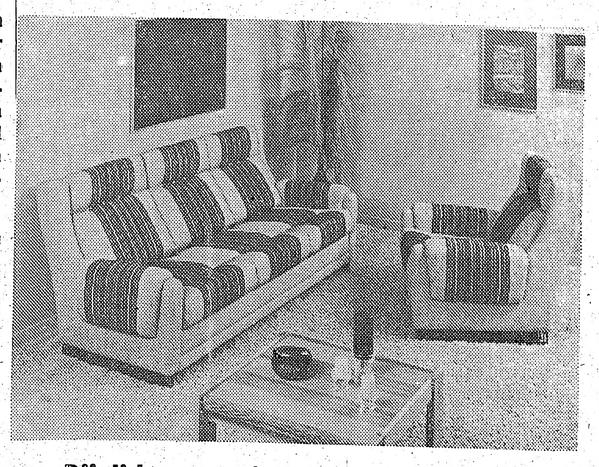

Riiulid, magamistoa-, elutoamööblid, lambid jm.
Suletekid ja tekkide katted jm.

Avatud: esmasp., teisip., neljap., reedel 9—9, kolmap., laup. 9—5

Astuge sisse ja vaadake ringi!

Nolte

SWEDISH FURNITURE HOUSE

475-6016

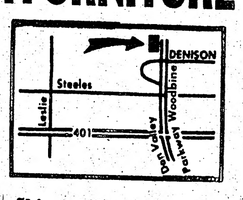

7500 Woodbine Ave., (½ miili põhjapool Steeles'i)

Murray E. Newbigging Ltd.

Matusebüroo

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Direktor

733 Mount Pleasant Rd., Toronto, Ont. M4S 2N4
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 • 489-8002

SPORT

Kaks eestlast üliõpilas-maailmameistreiks

Juuli alul Edmontonis peetud Maailma Ülikoolide Mängudel osales ligi 2500 atleeti 78-st riigist. Eestlasist saavutasid kuldmedalid N. Liidu võistkonnas:

— Erika Salumäe sprintis jalgrattaga, saades 1 km ajaks 1.14,55. Nagu varemalt märgitud („Vaba Eestlane" 12. juuli '83) on Erika S. nimel ka maailmarekord lendstardiga 1 km sõidus ajaga 1.12,365. See rekord püstitati sept. 1982.

— Jüri Tamm heitis vasarat 76.82 m.

Need on silmapaistvad saavutused kodu-eestlaste poolt eriti, kui 24 miljoni elanikuga Kanada saavutas ainult 9 kuldmedalit, nimelt 3 ujumises, 2 tennises, 1 igast — kiirkõnd, 10-võistlus, korvpall ja võimlemine.

Mainima peaks veel, et see pole esimene kord kui mõni eestlane omab üliõpilasmaailma meistritiitli. Võibolla mõni vanemapõlve spordihuviline mäletab, et 50 aasta eest, s.t. 1933a. Torinos, üliõpilane Nikolai Küttis, eluneb praegu Torontos, võitis kaugushüppe resultaadiga 7.26 m.

Samal aastal Nikolai Küttis põrmustas ka A. Kolmpere 10 aastat püsinud kaugushüppe rekordi 7.20,5 m, saavutades suurepärase 7.40,5 m, mis püsis palju aastaid.

E. Kulmar

Spordiuudiseid kodumaalt

Toivo Mägi jooksis Kiievis 800 m ajaga 1.48,3, mis on Eesti kõige aegade teine tulemus.

☆

Tea Tael püstitas maikuus Pärnus vibulaskmises Eesti rekordi 30 m distantsil 346 punktiga.

☆

Jaanuarikuus N. Liidu noorte kahevõistluse meistrivõistluse I vooru võitis Sverdlovskis Tallinna keskkooli X klassi õpilane Allar Levandi, nüüd võitis ta Kizelis peetud II vooru ja pälvis nagu kaks aastat tagasigi N. Liidu noortemeistri tiitli.

☆

Mai alul toimunud ümber Viljandi järve jooksu võitis Viljo Emajõe ajaga 37,23 min. Esmakordselt ületati maagiline 1000 — oli nimelt 1326 startijat. Kiireim naine oli Sirje Eichelmann, 43,00.

☆

27. maist 10. juunini toimus seitsmes spordiveteranide ülimaratonijooks (810 km) marsruudil Leningrad—Tallinn—Riia. 34 osaleva sportlase hulgas oli kolm eestlast jooksuklubist „Start".

☆

Tiit Pahker'ist on kujunemas kümnevõistluse täht. Saavutas 24. mail Käärikul 8001 punkti (10,7 — 7,19 — 12,89 — 2,00 — 48,4 — 15,4 — 43,78 — 4,90 — 53,16 — 4.28,3).

Kaks noort ja kaunist leedu kanneldajat Karavanipidustuse ajal Vilniuse paviljonis. Vasakult Rima Zavys ja Dalia Tunaitis.

Foto: Vaba Eestlane

RISTSÕNA NR. 1154

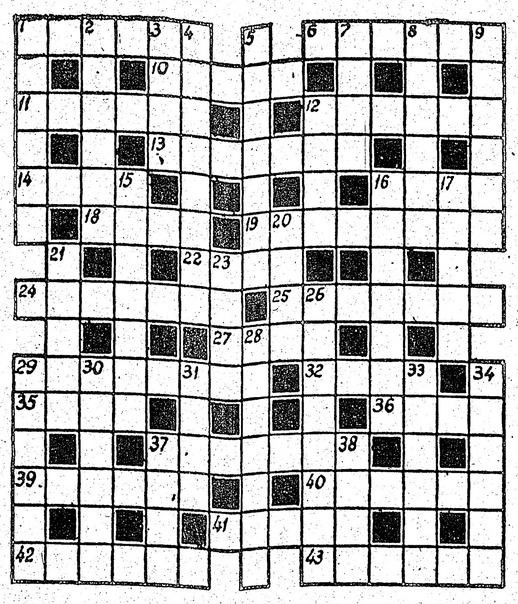

Paremale: 1. Järv Eestis. 6. ses. 35. Tütarlaps, kõnekeeles. 36. Alevik Läänemaal. 10. Pindala mõõt. 11. Eesti kirjanik. 12. Ihaldavad noormehed olla tütarlastele. 13. Kohanimi Võrumaal. 14. Elukutse. 16. Keha. 18. Vajalik müüriseguks. 19. Kuu. 22. Näo osa. 24. Kolmnurkne puri laeva eesosas. 25. Assüüria pealinn. 27. Naisenimi. 29. Õpetus kehade tasakaalust. 32. Liitekoht müüriti-

Spordimärkmeid

ITT elukindlustuse selts, Minneapolis pole esimene ühing, kes annab mittesuitsetavaile kehalises vormis olevaile jooksjaile lisakindlustust ilma lisamaksuta. Dr. George Sheehan'i andmeil („The Runner", okt. '82) on mittesuitsetajal jooksjal pikem eluiga kui „istuval" suitsetajal.

☆

Kergejõustiku veteranide-masterite maailmarekordid:

Maraton — 75 a. naised, 4:53.35 — M. Lindgren, Oregonis.

10 km kiirkõnd — 90 a. mehed, 1:03.0, R. Bernando, Kalifornias.

☆

Maailma Ülikoolide Mängud, tähtsuselt järgmised olümpiaadile, peeti esmakordselt Põhja-Ameerika mandril Edmontonis, 1.—11. juulini 1983. Aupatrooniks oli prints Charles koos Dianaga.

☆

Jack Dempsey, endine raskekaalu poksi-maailmameister, suri 1. juunil 87. aastasena.

erk

Alla: 1. Eesti kirjanik. 2. Raua või kivipeitel. 3. Halvustav jutt. 4. Ülevate eesmärkidega. 5. Vahend rääkimiseks. 7. Kandev, juhtiv mõte. 8. Läheb meelest ära. 9. Karbiline loom; eesti helilooja. 12. Eesti helilooja. 15. Kollaste õitega rohttaim. 16. Kogunemine, skautide kokkutulek. 17. Linnapea ametinimi Toronto eeslinnades. 20. Omaaegseid eesti skautide kõrgemaid juhte. 21. Ühtejärgi. 23. Riik Aasias, vanemas kirjaviisis. 26. Südamele tulev paha tunne. 28. Kingsepa tööriist. 29. Tuttav vorm tööliste lepingutingimuste läbi surumiseks. 30. Poolringikujuline juurdeehitus kirikus. 31. Kaunis. 33. Sõjaväe ehitus. 34. Mitte lähedalt. 37. Keha osa. 38. Naisenimi.

RISTSÕNA NR. 1153
LAHENDUS

Paremale: 1. Raudsepp. 5. Laatre. 9. Albaania. 10. Maarva. 12. Akuutne. 13. Kõblata. 14. Pallas. 16. Anton. 19. Batik. 21. Eraldi. 25. Alabama. 26. Pikkima. 27. Iliste. 28. Peremees. 29. Vändra. 30. Piltilus.

Alla: 1. Raamat. 2. Urbsus. 3. Saastna. 4. Puide. 6. Araabia. 7. Tarvastu. 8. Ebamaine. 11. Aktsia. 15. Laegas. 17. Ablatiiv. 18. Staadion. 20. Kraater. 22. Dekreet. 23. Kisell. 24. Kaasus. 26. Poegi.

RAAMATUID

MÜÜGIL „VABA EESTLASE" TALITUSES

	Hind $	Saatekulu ¢
EESTI SKAUTLUS VIISKÜMMEND AASTAT	2.—	$1.—
ESTONIAN SCOUTING	3.—	.50
Fred Limberg — ISAMAA EEST	18.—	.70
EDUARD RÜGA graafik ja maalija	9.—	.70
A. Käbin — VAIM JA MULD	5.—	.70
Ivar Ivask — ELUKOGU	10.—	$1.—
L. Kaagjärv — AASTAPÜHAD piibliteoloogilisi vaatlusi	7.50	$1.—
Heino Jõe — LUGU KÄBIST, LUGU KÄNNUST	2.—	.50
Evald Mänd — AASTATE PÄRAND (kolmas valimik vaimulikke vaatlusi)	8.—	.50
Juhan Kangur — VAIM, VÕIM JA VABADUS	7.50	.50
Hanno Kompus — KUSTUTAMATA NÄLG KUNSTI JÄRELE	11.—	$1.—
Anna Ahmatova—Marie Under — REEKVIEM	3.50	.50
Herbert Michelson — KODUMAALT VÕÕRSILE	10.—	.50
Herbert Michelson — SKAUTLIKUL TEEL	3.—	.50
Herbert Michelson — NOORSOOTÖÖ RADADEL	3.—	.50
Herbert Michelson — EESTI RADADELT	9.—	.50
ESTONIAN OFFICIAL GUIDE	5.—	.50
Paul Laan — MÕTTELEND — pilte ja peegeldusi	5.—	.50
A. Küng — A DREAM OF FREEDOM	18.—	.70
August Kubja — KADUNUD KODUD — mälestused	4.—	.50
August Kubja — MÄLESTUSI KODUSAARELT	2.—	.50
Aarand Roos — JUMALAGA, KARS JA ERZURUM	6.—	.50
Ants Vomm — VARJUD (luuletuskogu)	8.—	$1.—
Salme Ekbaum — AJATAR (luuletuskogu)	4.—	.50
Ants Vomm — MINU HING (luuletuskogu)	20.—	$1.—
Aarand Roos — JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS	6.—	.50
Johan Pitka — RAJUSÕLMED	8.80	.50
Urve Karuks — KODAKONDUR (luuletuskogu)	6.—	.50
Hannes Oja — KOPUTUSED ENESES (luuletuskogu)	1.50	.50
Hannes Oja — TUNNETE PURDEL (luuletuskogu)	2.75	.50
Andres Küng — MIS TOIMUS SOOMES?	14.—	.50
Einar Sanden — LOOJANGUL LAHKUMINE TALLINNAST	16.20	.50
VARRAKU JUTULEHT — KUS ON NEEME VANAVAARA?	5.—	.50
V. Veedam — LURICH AMEERIKAS	8.—	.70
VARRAK — kevad 1982	5.—	.50
VARRAKU JUTULEHT Sügis 1982	5.—	.50
E. Uustalu — TAGURPIDI SÕUDES (Mälestusi 1914—1943)	18.—	$1.—
A. Roos — RÄNDAMAIE (luuletuskogu)	6.—	.70
Prof. Felix Oinas — KALEVIPOEG KÜTKES j.m. esseid	13.—	$1.—
E. Sanden „SÜDA JA KIVID"	19.50	.70
I. Külvet — NÄITEMÄNGURAAMAT (5 näidendit)	15.—	.70
RISTSÕNAD I	2.50	.50
H. Rajamaa — MARIE UNDER INIMESENA	4.—	.50

RAAMATUID LASTELE:

KALEVIPOEG (õppe- ja tööraamat lastele)	3.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA I (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	4.—	.50
ÕPETA MIND LUGEMA II (õppe- ja tööraamat eelkooliealistele lastele värvitrükis)	5.—	.50
EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	3.—	.50
PIKKE MIKKE — Tuttsaba ja vuttsaba	2.50	.50

Friedrich Reinhold Kreutzwald

KILPLASTE

IMEVÄRKLIKUD, VÄGA KENTSAKAD, MAAILMAS KUULMATA JA TÄNINI VEEL ÜLESKIRJUTAMATA JUTUD JA TEOD

Kalkuni keelest maakeelde tõlgitud ja meie külade komblikuks mõnes tükis ümber solgitud

16.

Õnnekorral juhtus lugu pühapäeva hommikul, ja arvas tark emand: „Kuna täna kõik naabrid ja naabrinaised üheskoos kirikus on, siis võin ennast ühekorraga kõigile näidata, ja ei ole mul tarvis ilmaasjata ummiskingi kulutada perest peresse ja saunast sauna mõõda küla ümber joostes; jäägu nimetamata aja viitmine, mis seesugune üksikult-näitus mulle teeks."

Aga riidesse-ehtimine, kusjuures niihästi loodud keha kenadus kui uue kasuka ilu kõige kenamasse volti pidi kroogitama ja seatama, pani eidekesel kõrvad nõnda lukku, et kolmekordsest kella helistamisest mitte üht kõlksukest ei kuulnud; ja kui ta viimaks suure vaeva ja tööga ehtesse oli saanud, ja kogukonna-peaisanda käest, kes tema ees seistes peeglit näitas, küll sada korda oli küsinud, kas ta tagant ja eest ja igalt poolt nõnda välja näeb, kuidas üks kogukonna-peavanema emand peab olema ja isand niisama sagedasti „jah" oli kostnud, astus ta viimaks oma voliliku isand abikaasa käekõrval toast välja ja kõndis viisaka, para- ja uhkliku sammuga kiriku poole. Kahju, et teel vaatajaid ei olnud! Sest meie emand võis vististi nii uhke olla kui üks emis, kelle selga ilus kuldsadul pandud.

Mina ei tohi mitte selgesti tunnistada, kus tükis see süüd oli: kas minu aulik kogukonna-peavanema emand kogemata kauemaks une kaissu oli viibinud või kas kirikumees väga vara kella oli löönud, või kas õpetaja jutlus täna palju lühem oli olnud kui muidu — aga niipalju tõusis korraga avalikuks, et sel silmapilgul, kus meie emand oma uue kasukaga kirikusse astus, oli seal juba viimane laul lõpetatud ja kõik kirikulised tõusid üheskoos pinkidest üles.

Meie aus emand arvas seda asja teisiti ja mõtles: sellepärast, et minu mees kogukonna-peavanema-isandaks on tõstetud, misläbi mind kogukonna-peavanema emandaks ülendati, ja peale seda mul täna uus kasukas esimest korda seljas on — tõusevad nüüd teised mulle ja minu uuele kasukale au pakkudes pinkidest üles.

Aga õigel ajal meelde tuletades, et Jumala ees inimeste seisusevahest lugu ei peeta, vaatas ta pead mõlemale poole keerates lahke silmaga teiste peale, kui oleks ta tahtnud öelda:

„Armsad naabrid, jääge istuma, sest mul ei ole veel need päevad meelest läinud, kus ma niisama kehv ja narakas olin kui teiegi. Sellepärast, armsad naabrid, istuge minu pärast jälle igaüks oma pinki maha." —

Kõik kadakasaksad ei näita niigi palju alandlikke kombeid oma sugurahva vastu, kui nad natuke kõrgemale on läinud.

Kahekümnes peatükk.

Kuidas kilplased Uppakallo ülemisandat vastu võtavad.

Juba üleval jutustasime, kuidas Uppakallo ülemisand saadikute läbi kilplastele sõnumid oli andnud, mil kombel ja midaviisi nemad teda pidid tulema vastu võtma. Isanda teretamise peale kästi neid kõlksuva sõnaga tänu anda, ja vastu tulles pool-ratsa, pool-jalgsi olla. Kui nüüd selle asja pärast kogukond ühel päeval nõu hakkas pidama, siis leidsid targad mehed kohe, et raske töö toimetus palju kergem on, kui töö jagatakse. Sellepärast jagasid nad asjatalituse kahte osasse, et nad hõlpsamalt valmis saaksid.

Esimeses järgus peeti nõu sellepärast, kuidas ülemisanda teretamise peale kõlksuva sõnaga tänu võiks anda; teises järgus jälle: mil kombel võimalik oleks pool-ratsa, pool-jalgsi vastu minna. Kes jõuaks siin kõike tarkust üles rääkida, mis seal üks ja teine üleval-nimetatud asja toimetuseks heaks kiitis, sest meie oleme juba enne mitmest tükist näinud, et kilplastel hüvast nõust kuskil puudust ei ole!

Nad püüavad päikese kiiri koti ja hiirelõksuga kinni, kaevavad maa sisse vajunud juttu mullapõhjast välja ja panevad jänesevõrgud ahjusuu ette, et soe välja ei pääseks, lühidalt: neil on igas tükis enam nõu kui muul rahval. Kui nende asjatalitus igakord ettearvamisega kokku ei sünni, siis on see juhtumise süü, nagu mõni Viru ja Harju mees seda iseenesest ütles, kes ka mõnikord kilplaste sarnasel kombel kasu läks püüdma ja hiljem kahju üksi juhtumise süüks arvas.

Aga kilplaste tarkus oli esimese tüki talituseks nõnda mõelnud: meie ei taha ülemisanda teretamist oodata, vaid tahame juba kaugelt kübarad peast võtta, seni kui kogukonna-peavanem enda ja meie nimel ausat isandat viisaka sõnaga teretab. Tema peab ütlema: „Aulik isand! olge terve tulemast meid vaeseid vaatama; meil on suur rõõm teid nähes." Selle peale, nõnda arvasid kilplased, ei või Uppakallo isand muud ütelda kui: „Jah, niisamuti ka mul." Sünnib lugu nõnda, siis on võit meie käes, ja ei ole kogukonna-peavanemal pikemat vastust anda kui: „Meie tark on üks hull." Mul ja hull kõlksuvad kalkuni ja maa-keeles palju kenamasti kokku, kui meie mitmete laulumeeste lauluvärsside sõnasabad, mis tegijatele nii kenad näitavad, et nad neid mitte üksnes endale rõõmuks üles ei kirjuta, vaid trüki läbi veel teistele kuulutavad.

Sealjuures unustavad mehikesed, et meie eesti keelel loodud-komblikke kõlksuvaid sõnasabasid ei ole, vaid laulu ilu ja kenadus ühesarnaseis kirjatähtedes ja mõttevahetuses seisab, nagu vanad, praegu veel mõnes kohas rahva suus elavad regivärsid tunnistavad. Tuleks küll sellepärast soovida, et meie soost sündinud, kirjameheks astunud isandad natuke sügavamalt eesti keele vaimu püüaksid tundma õppida ja ennast sest kütkest päästaksid, mis võõramaa rahvas mõnesaja aasta eest eksides meie maakeelde ümber on pannud.

Targad saksa-mehed on avalikuks teinud, kuidas loodud-komblik eesti keele kiri ja sõna peab käima, sellepärast peaksid meie köstrid ja koolmeistrid ärksa kõrvaga tähele panema, kuidas rahva suust sõna välja tuleb, siis lõpeks mõni sanna ja Sannumetoja, mis maamehe kirja ei kõlba.

Jätame siin kadakasakslikud kirjamehed ja võõras ikkes vedavad laulikud, ja läheme vaatama, kuidas kilplased teise asja toimetust korrale toimetavad. Siin läks nõupidamine meestel palju raskemaks, nõud jooksid kui emata kanapojad metsas laiali. Mõned arvasid: peame mehed kahte osasse jagama; üks osa istub hobuste selga, teine käib jala, aga nõnda, et ikka iga ratsamehe kõrval teine jalamees käib. Teised kiitsid jälle paremaks, kui igaühel oma hobune oleks, aga mees ei tohi mitte hobuse seljas istuda, vaid paneb aga ühe jala sadula jalusesse ja kõnnib teisega maas, siis oleksid mehed tõesti pool hobuste seljas ratsul, pool jälle enda jalgel.

Jälle mõningad teised andsid nõu, kuidas kõige mõnusam oleks, kui mehed kõik üheskoos kaksiti kepiruunakeste turjal Uppakallo isanda vastu sõidaksid, siis oleksid nad ka pool-ratsa ja pool-jalgsi. Pealegi ei oleks siin midagi peruhobuse kartust, vaid võiks igamees, kuidas ise himustab, kas traavi või nelja sõita; ei oleks ka pikemalt hobuste ravitsemist ja sugemist kellelgi tarvis. See tark nõu leidis igalt polt kiitust, juba sellepärast, et kehvalgi hobuse nõudmine muret ei teinud. Kilpla kogukond kinnitas sedamööda nõupidamise otsuseks: et igamees endale ühe puust ratsukese muretseks ja teisel päeval asja korrale toimetaks.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

ADO PARK, Q.C.
HETHERINGTON, FALLIS
&
PARK
Advokaadid-notarid
365 Bay St., Suite 401. 363-4451
Õhtuti 447-2017 või 929-3425

TÕNU TOOME
B.A.Sc., LL.B.
ADVOKAAT — NOTAR
Yorkdale Place, 1 Yorkdale Road,
Suite 207
Toronto, Ont. M6A 3A1
Telefon 789-7579
kodus 762-2367

KÕIKIDEKS
KINDLUSTUSTEKS
H. LATER & CO.
Ltd.
"INSURANCE"
1482 Bathurst St., 4 kord
(Bathurst—St. Clair)
Telefon kontoris 653-7815 ja
653-7816

JOHN E. SOOSAAR
C. A.
Chartered Accountant
181 University Ave., Ste. 1802
Toronto, Ont. M5H 3M7
Tel. 864-0099

Paljud eestlased — majaomanikud,
ei tea
et teen igasuguseid
raud- ja puuaedu
kruntide ümber.
B. RISTMÄGI, tel. 759-6424

VABA EESTLANE
TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast
reedeni kella 9—3-ni
Toimetaja H. Oja kodune
tel. 481-5316
Telefonid: toimetus 444-4823
talitus 444-4832
KUULUTAMINE
VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase
leviku tõttu.
üks toll ühel veerul:
kuulutuste küljel $4.75
tekstis ..... $5.—
esiküljel $5.50
Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni
emasp. homm. kella 11-ni ja
nädala teise ajalehte kuni kol-
map. homm. kella 11-ni.
tel. 444-4832
Väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
Leida Marley 223-0080
Postiaadress:
9 Parravano Ct.
Willowdale, Ont. M2R 3S8

XVI Lääneranniku Eesti Päevade rahvapeol esinesid rahvatantsijad, kuna ümberringi Marine World'is istusid inimesed murul. Foto: Peeter Vilms

Ahti Pae

Mahtra sõjast 125 aastat

14. juunil (2. juunil v.k.j.) möödus 125 aastat eesti talupoegade ülestõusust Põhja-Eestis, mida me ajalugu tunneb Mahtra sõja nime all. Tänavu juunis möödus 50 aastat ka neist suvisteist, kui iseseisvas Eesti Vabariigis püstitati mälestusmärk Mahtra sõja kangelastele. Selle mälestusmärgi idee andja, kavandi looja ja püstitamise organiseerija oli dr. vet.med. Johannes Tutt, kes elab Finspangis, Rootsis.

Mahtra vastuhakk oli esimene ühiselt teostatud talupoegade ülestõus pärast Jüriöö mässu a. 1343. Sellest 1858. aasta väljastumisest võttis osa 1000 meest Juuru, Rapla ja Kose kihelkondadest Lõuna-Harjumaal.

Teoorjuses vaevlevate peremeeste ja sulaste julge ülestõus vapustas Vene keisrikoda ja veelgi enam balti paruneid. Tsaaririigi au pihta käis tema soldatite põgenema löömine Mahtra väljadelt. Mõisnikud nägid talupoegade ennekuulmatus julguses ennatlikku hoiatust. Eesti maarahvale tähendas Mahtra meeste ülestõus otsustavat eeskuju ja oma võimete usaldamist, milles kiiresti innustus järgnev areng.

Dr. vet. med. Johannes Tutt, kes elab Rootsis. Tänu temale püstitati Eestis Mahtra sõja mälestussammas

JUMALATEST MAHAJÄETUD PAIK

Kui Eesti- ja Liivimaa Suures Põhjasõjas (1700—1721) langes Venemaa alla, siis oli see maa otsekui jumalatest mahajäetud paik. Juba sõja eel (1695—97) oli umbes 70000 inimest suures näljahädas surnud, s.o. 1/5 meie rahva arvust. Sõja lõpuaastail (1710—11) tuli maale „must surm" — katk, mille ahnus oli nii tohutu, et Tallinna ligi 15 000 kodanikust jäi alles vaid 2000 ja et Pärnust Riiani ei kuuldud koera haukumist ega kuke kiremist. Sõda ise venelaste tooruses hävitas nii inimelusid kui ainelist vara. Varemeis olid Tartu, Viljandi, Rakvere, Karksi ja Põltsamaa. Külad ja mõisad suurte teede läheduses olid maha põletatud. Elanikud olid kas vangi viidud, surnud või põgenenud". Kogu maa oli rüüstatud ja lage.

Kulus palju aega enne kui inimene ja ümbrus toibusid sõja hävingust. Kuid toibuminegi käis niisuguses olustikus, mida rahvas ennem polnud näinud. Vene võimuga koos tuli eestlastele kaela pärisorjus, sest Peeter I kinnitas kõik mõisnike privileegiumid, mida eelnenud Rootsi aeg (1561—1710) oli tunduvalt kärpinud. Talupoeg kogu oma pere ja varaga oli nüüd mõisniku omand, keda mõisnik võis müüa, kaardimängus maha mängida või koera vastu vahetada. Mõisnik jagas talupojale kodukari-õiguse alusel ihunuhtlust ja määras tema töökohustuste ulatuse ning liikumise ruumi — ilma mõisniku loata ei tahtinud keegi lahkuda mõisa piirkonnast. Talupoja töö- ja maksukoormused kasvasid sajandi lõpuks ligi kahekordseks.

Nii kestis see enam kui sada aastat. Aleksander I ajal (1802, resp. 1804) antud talupoegade kaitseseadused andsid talupojale õiguse vallasvara omamiseks ja talu kasutamiseks ning ühtlasi vähendati ka mõisniku õigust talupoegi müüa ja karistada: Eestimaal maksimaalselt 30 kepihoobiga, Liivimaal 15 kepihoobiga. Teoorjust aga ei vähendatud.

Mujal maailmas oli valgustussajand täies hiilguses möödunud, kui mõisnikud meie maal hakkasid aru saama, et midagi peab ette võtma. Nende meelemuutus ei kulgenud aga vähemaski kristliku võrdsuse ja inimlikkuse suunas, vaid ikkagi omakasu teel. Leides, et talupoeg on neile kasulikum kui ta on ihuliselt vaba, tema maa aga mõisniku omand, koostati sellekohased seaduseelnõud, mida Aleksander I ka 1816. a. Eesti- ja 1819. a. Liivimaa kohta kinnitas. Need n.n. talupoegade priikslaskmise seadused, mille rakendamine toimus järk-järgult (a. 1831 ja 1826) andsid talurahvale võimaluse ka elukohta vahetada, algul oma kihelkonna, hiljem kogu kubermangu ulatuses. Sellega koos hakati talupoegadele panema ka perekonnanimesid, Liivimaal a. 1826, Eestimaal 1834.

Pärisorjusest vabastatud talupoeg oli aga põhjatult vaene. Tahtis ta edasi elada, pidi ta mõisnikult maad rentima ja rendilepingu tingimustele alluma. Ta ainus võimalus renditingimusi tööga tasuda. Nii langes talupoeg teoorjusse, mis oli suurem kui pärisorjuse ajal. Oli korraline tegu, mis nõudis aasta läbi kaht tööjõudu mõisasse ja abitegu, millest pidi osa võtma kogu talu pere vastavalt talu suuruse normidele.

RAHUTUSED TEEL

Pärisorjusest vabastamisega oli talupoja enesetunne ja iseteadvus siiski tõusnud. Vaatamata pidevale alatoitlusele ja sunni all kiratsemisele, liikusid ta hinges alatasa mõtted ja soovid, luua oma lastele paremad elutingimused ja higisvaevas haritud maast kindel päriskodu. Suurenenud liikumisvabadusega kaasusid kõkkupuuted kuulduste ja juttudega elust-olust mujal ja peagi ka väljapääsu otsimised viletsustest. Oli ju tsaaririik sajandi esimesel poolel mitmete sõdadega oma pindala ligi viiendiku võrra laiendanud. Kuuldused „soojast maast" ja uutest asundustest jõudsid Eestisse — ja 1830—31. aastail esitasidki mitukümmend Võru-, Tartu- ja Põhja-Viljandimaa talupoega Tartu politseiasutusele ümberasustamise soovi. Neid sooviavaldajaid muidugi manitseti ja karistati, kuid uus kihin oli varsti liikvel veelgi laiemalt.

Nimelt sai Liivimaal teatavaks, et Kuramaalt 2530 juuti olid 1840. aastal saanud ametliku loa ümberasutuseks Ukrainasse ja pealegi veel soodustuste ja eelistega. Suvel 1841 algasid ka Lõuna-Eesti talupoegade saadikud ja esindajad hiilima kubermanguvalitsuse poole Riiga. Ei aidanud keeld ega saadikute karistamine ega häbistamine, kui neil pool pead paljaks pügati. Mõned olid juulikuu algul 1831. a. Riias saanud kokku kreeka-katoliku piiskop Irinarhiga, kes lahkelt vastu võtnud ja koguni mõne rubla kinkinud. Hoolimata kindralkuberner parun Pahleni teadaandest, et „soojale maale" keegi ei pääse ja maad seal ei anta, hiiliti aga üha enam läbi metsade ja kõvalteede Riia poole. Ja kui piiskop Irinarh sealt minema saadeti, algasid käigud Pihkvasse, et ennast „keisriusku" üleskirjutada lasta ja sel teel ikkagi igatsetud maa juurde pääseda.

Kuigi nii mõisast kui kirikukantslist talupoegi hoiatati ja manitseti, sagenesid tõrkumised ja vastupanu mõisavõimudele. Et neid käärimisi peatada saatis Tartu sillakohtunik sõjaväeüksuse Pühajärvele algatajaid vangistama ja karistama. Mehed said muidugi asjast teada ja põgenesid metsa. Kui neid haarama mindi, tulid mehed metsast välja, teibad käes, lubasid koguni mõisa minna, kuid põgenesid siis uuesti metsa. Vahepeal on üks teine talupoegade salk vabastanud ühe oma kaaslase kümnemehelise sõdurite jao käest. Kui nüüd sillakohtunik kogu oma sõjaväe saatis talupoegadele vastu, viskasid talumehed nuiad maha ja põgenesid metsa.

See oli „Pühajärve sõda", mille eest 4. dets. 1841 Pühajärve mõisas läbi kadalipu aeti 30 meest, kes igaüks sai 500 kepihoopi. 6 karistatut saadeti pärast Siberisse ja kuuele määrati aasta sunnitööd. Teised said pärast peksmist vabaks.

Talupoegade käärimised juhtisid Vene keskvõimu tähelepanu taas talupoegade olukorra parandamisele. Ka mõisnike hulgas oli tekkinud uuendustemeelne vool.

Hamilkar von Fölkersahmi ideedele vastavalt koostati uued talurahvaseadused. Seadus Liivimaa kohta kinnitati a. 1849 (ajutisena) ja Eestimaa kohta a. 1856. Seaduse rakendamine pidi toimuma järk-järgult ja lõppsihiks seati talumaa müük talupoegadele pärisomandiks. Ka selle seaduse järgi oli mõisnik endiselt kogu maa peremeheks. Maa jagati nüüd mõisamaaks, talumaaks ja „kvoodimaaks" (Eestimaal kuuendikumaa nime all). See 1/6 osa eraldati talumaast mõisniku käsutusse, eesmärgiga anda see sulaste ülalpidamiseks. Kehtima jäi endiselt mõisniku ja talupoja vaheline vaba kokkulepe maa kasutamise tingimuste kohta, kuigi loomulikuks peeti raharenti. Teo määramisel pidi mõisnik nüüd kinni pidama endiste vakuraamatute normidest.

(Järgneb)

Eesti luulet Ida-Euroopa antoloogias

Ardis kirjastusel, Ann Arboris ilmus Emery George toimetatud antoloogia „Contemporary East European poetry". Valimikku on võetud 15 rahvusse kuuluvate luuletajate töid, alates eestlastega ja lõpetades jiddish keeles kirjutajatega.

Eesti osa algab Ivar Ivaski „Introduction to Estonian Poetry" kolme-leheküljelise.. sissejuhatusega. Ivask iseloomustab Eesti saatust, öeldes et sealses Põhjamaa riigis on sündmustel kalduvus alati hilja vilja kandma hakata. Kui kaasaegsed eesti poeedid otsivad oma juuri ja algust, nad võivad minna tagasi paljude sajandite kaugusesse rahvaluulesse, või nad võivad jõuda esimese tõelise eesti poeedini, keda nimeliselt teatakse, kes ilmus komeedina 19. sajandi alguses — K. J. Peterson (1801—1822). Siiski on samavõrd õige, et kui tähtsad sündmused võivad olla alguses aeglased, siis pole enam nende peatumist, kui nad kord on oma hoo saavutanud.

Ivask alustab 20. sajandit, nimetades Juhan Liivi (1864—1913) visuaalset sümbolismi ja Jaan Oksa (1884—1918) ekspressionistlikku vabavärssi, kelle lootused originaalse eesti traditsiooniga luuletajate grupiks realiseerusid Noor-Eesti (1905) kirjanike rühmitusega. Nooreestlased nõudsid euroopalikuks saamist ilma põhilist eestilisust kaotamata. Gruppi kuulusid neoromantikud ja sümbolistid Gustav Suits (1883—1956), Villem Ridala (1885—1942) ja Ernst Enno (1875—1934).

Alles 1917 suvel ilmus teine koolkond, Siuru, omades saksa ekspressionismi ja vene futurismi värve ja energiat. Kui Suits oli esimeses grupis domineeriv, siis teises sai selleks Marie Under. Pärast Eesti iseseisvuse saavutamist, mis vabastas maa tsaari impeeriumist ja lõpetas sajandite pikkusele saksa feodaalsele korrale alluvuse, M. Under sai klassikaliseks sümboliks, näidates samaaegse noore Eesti vitaalsust ja püüdlusi (1918—1940). Ta oli sageli esitatud Nobeli laureaadi kandidaadiks kuni ta Rootsis suri.

1930-ndais aastais küpses kolmas generatsioon, kellele kriitik ja tõlkija Ants Oras (1900—1982) andis nimeks arbujad sellenimelise antoloogiaga „Arbujad" (1938). Nende tundlikkus oli vastuväitmatult eestiline, väga individuaalne ja mitmel viisil eksperimenteeriv. Kolm selle grupi esindajat on Betti Alver, Uku Masing ja Bernard Kangro. Alver on pärinud rahvasluuletaja koha pärast Underi surma, Masing on müstiline prohvet, kes mõnikord lendab sürrealismi, Kangro asub botaanilise täpsusega flooras ja rahvuslikus alateadvuses. Kaasaegne on neile Aleksis Rannit, kes jumaldab kunsti ja vormi.

Järelsõjaaegses eksiilis küpsesid iirooniline realist Kalju Lepik, murdelaulik Raimond Kolk (1924) ja sürrealist Ilmar Laaban (1921). Neist Lepiku produktiivsus ja mitmekülgsus oli üks põhjusi, miks ta valiti antoloogiasse. Intellektuaalselt nõudlik ja erootiliselt otsekohene on Ivar Ivaski luule. Antoloogiasse on võetud saatesõna autori Ivaski luulet.

Ivask vaatleb kodumaale jäänuid, kellest osa suutsid säilitada oma moraali ja poeetilise väärikuse, avaldades vähe, kui üldse kuni 1960-ndate aastateni. Masingu müstiline hermeetlik luule võis ilmuda läänes.

Näiteks selleaegsest sõnamaagikast on Eestis Jaan Kross (1920) ja Artur Alliksaar (1923—1966). Poeetilise renessansi iseloomustavamaist poeetidest nimetab ta Paul- Eerik Rummot, Jaan Kaplinskit ja neist nooremat Juhan Viidangut. Rummo ja Kaplinski töid suure murrangu eesti luulepilti. Kui varem oli eesti pagulasluule olnud kõrgemal tasemel, siis äkki tekkis nendel tõsine võitlus kodumaiste poeetidega, ja mõned kriitikud leidsid, et kirjandusliku loomingu kunstipärasus on tagasi Eestis.

Ivask märgib veel kassikalist virtuoosi Ain Kaalepit (1926) ja rahvuslikku prohvetit Hando Runnelit (1938) ja klounlikku, musta huumoriga noort Juhan Viidangut. Iga luuletsükli ees on lühike autori loomingut kirjeldav selgitus.

Antoloogiasse on võetud Marie Underilt 3, Betti Alverilt 4, Uku Masingult 3, Bernard Kangrolt 3, Aleksis Rannitilt 4, Kaljo Lepikult 4, Ivar Grünthalilt 4, Ivar Ivaskilt 4, Jaan Kaplinskilt 4, Paul-Erik Rummolt 4 ja Juhan Viidangult 4. Läti luulevalimikus on Astrid Ivask 5 luuletusega.

Toimetaja Emery George on ise luuletaja ja tõlkija, kellelt on ilmunud kümme raamatut, neist neli luuletuskogu. Toimetajal on peagu igas keelegrupis olnud nõuandjaid. Eesti valiku koostamisel on abiks olnud Ivar Ivask, World Literature Today toimetaja. Kokku on antoloogias töid 130 luuletajalt võetud 15 keelest. Tekstid oli tõlkinud 90 tõlkijat, kes tegid seda osaliselt koostöös poeetidega.

Eesti luuletõlked on I. Ivaskilt. Ta eesmärk on olnud edasi anda teatava astmeni tunnete ja imaginatsiooni puhtust ning mõtet, mitte rütmikat ja riime. Eriti kannatavat verbaalse muusika puudumise tõttu Under, Alver ja Grünthal.

Kodumaa uudised

Mets võtab ja mets annab, olevat kodumaal salaküttide moto. Ühe Rapla rajooni kodaniku hulkuv koer murdis koos teiste krantsidega metskitse. Hooletul koeraomanikul tuli maksta kahjutasu 334 rubla. Mõne aja pärast leidis ta hundipesa 11 kutsikaga. Selle eest maksti talle preemiat 1750 rubla. Preemia saaja olnud väga rahul, kuna sissetulek käis üle väljamineku.

Teisel Rapla mehel ei läinud nii hästi. Läks metssiga laskma, aga äparduseks oli pärast pauku põder maas. Esialgu oli julgust eksimust tunnistada, asjast teatati metskonda. Seal lepiti kokku, et mees sanitaarlaskmise korras põmmutas vigase looma maha. Kuid loomaarstil, kelle juurde mindi vastavat tõendit saama, oli olnud kerge tõestada, et põdra esijala murre oli tehtud pärast surma.

☆

Kuigi üldiselt ollakse kodumaal teadlik, kuivõrd kasulik on elekter inimeste majapidamises, olevat veel ka neid, kelle leidlik vaim peab plaane kuidas elektrivoolu abil kalu püüda. Statistika kinnitab, et kõige rohkem elektriõnnetusi juhtub maist augustikuuni, mil elektrit tuuakse halbade juhtmetega välisruumidesse. Eriti suurt majanduslikku kahju on saanud põllumajanduslikud majandid, kus ei hoolita elektriseadmeist ja ohtu on sattunud ning hukkunud kümned loomad, surma on saanud ka inimesi.

☆

Luunja sovhoosis istutati kapsaid 130 hektarit. Istutamine käib masinatega, see keerab taime mulda ja annab taimele kohe juuagi. Luunja on kaks aastat järjesti saanud N. Liidu rändlipu, kui parim köögivilja kasvataja N. Liidus ...

ELEKTRIK
Sisseseaded, uuendused ja parandused elumajades või ettevõtetes.
Halling 762-9190
Litsents nr. E 1044

BON AIR APPLIANCE SERVICE
PARANDAME
külmutuskappe ja pliite — igat liiki
☆ 31 aastat tööpraktikat ☆
Tel. 533-9334

Eesti Sihtkapital Kanadas
Annetused, testamendi-pärandused ja mälestusfondid on tulumaksuvabad. Suunake oma annetused noortele ja teistele eesti organisatsioonidele
Eesti Sihtkapital Kanadas
kaudu tulumaksuvaba kviitungi saamiseks. — Eesti Maja, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Neljapäeval, 4. augustil 1983 — Thursday, August 4, 1983

Eik Järvi 70

11. juulil oli kord Eik Järvi käes jõuda nn. kuldse nooruse rajale, et nüüd täiel määral nautida möödunud aastate töövilja.

Meenutades minevikku ei tahaks nagu uskuda, et meie esimesest kohtumisest Tallinnas on ajaratas edasiveerenud 50. aasta võrra. Meid viis kokku Sinu vanem vend „Riks", viiuldaja, kellega rida aastaid koos mängisime. Teine maailmasõda lahutas meie tutvusekäiku, kuni 1965. a., millal jälle kohtasime, seekord Torontos.

Lisaks rõõmudele, kurbustele ja põnevustele on Sinu elukäigus olnud küllaltki pikki tööpäevi ja palju õpinguid, et saavuta „elegantse elu veterani" seisust.

Sinu ekspertsust inimeste maitsemeelte arendamises, nii kulinaar-kui ka Bakhose-toodete alal, tunnistab kuuluvus 14-sse eriala-ühingusse kas liikmena või auliikmena nii Kanadas kui välismaadel, nagu USA, Lääne-Saksamaa, Ungari, Austria ja Hispaania. Muide, viimasena mainitud riigi diplom on käsitsi tehtud kuulsa Salvador Dali poolt. Oled ka Prantsuse aukodanik.

Eriti head meelt tunnen endapoolt asutatud klubi „La Commanderie de Bordeaux" kohta, mille 10 a. juubel toimus hiljuti Toronto Klubis 26 tuntud majandusmehe ja poliitiku osavõtul, kes Sind valisid auliikmeks.

Asjatundjana oled esindanud Kanadat rahvusvahelise veinide tunnustamise zhüriis Ungaris ja Jugoslaavias ning oled olnud tunnistajaks Kanada Föderaalkohtus Itaalia, Prantsuse ja Lääne-Saksamaa riikide nõudel.

Ilmselt pole Sina, Erik, veel jäänud puhkama „loorberitele", vaid hakkasid, pärast erruminekut viie aasta eest, teotsema spetsiaal-konsultandina „The Distillers Comany (Canada) Ltd" juures. Mainitud shoti viski kompanii, asutatud 1877, omab 17 vabrikut üle maailma ja esindab hulgaliselt veinidekonjakite tööstusi.

Eriala toimetuste kõrval on Sinul aega jätkunud ka eestlusele. Oled laulnud ligi 30 aastat Toronto Eesti Meeskooris ja muretsenud koorile tegevuskapitali, oled tutvustanud ülikoolide noori maitsemeelte arendamise võimalustes ja aidanud Toronto Eesti Ev. Peetri kogudust nõukogu liikmena.

Sinu elukaaslaseks on olnud üsna pikki aastaid Leida Järvi, kes juba Eestis oli tuntud populaarse laulu- ja teatriinimesena.

Meenutades Sinu sünnipäeva koosviibimisel kuuldud ütelust — „Hoia kere kõva ja pea selge, siis on elu nagu lustirõõm" — paljud sõbrad, lähedalt ja kaugelt, soovivad Sulle Eik veel küllaldast tervist, indu ja edu eelolevaiks rännuaastaiks.

Ermo Kulmar

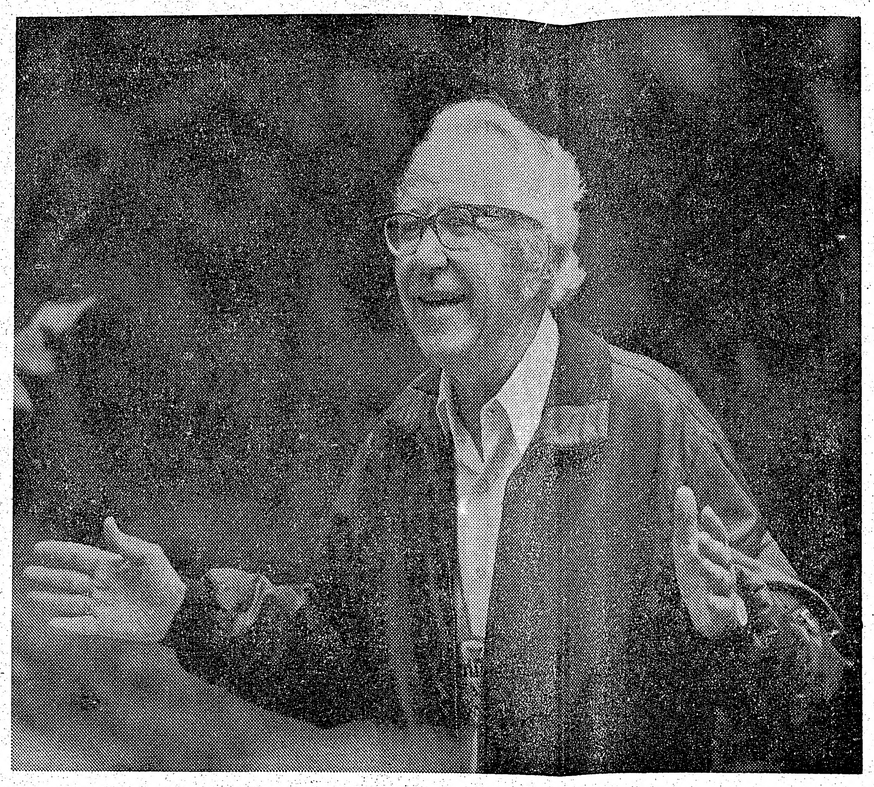

Futuroloog kutsub Metsaülikooli, kus ta näitab oma suunamuutmist: erinevalt eelmistest metsaülikoolidest, kus Walter Rand on pidanud loenguid tulevikust, räägib ta tänavu minevikust, oma isiklikke mälestusi iseseisva Eesti algaastailt.

Uusi inimesi Metsaülikoolis

Kunstnik Hardu Keck, Maret ja Adir Aranovichid

Kotkajärve Metsaülikooli uus kursus algab juba paari nädala pärast ja praegu saabuvad viimased registreerimislehed. On ülim aeg nõutada informatsiooni — telefonil (416) 463-9065 — kui keegi hilinemisega on asjast maha jäänud. MÜ seekordne peateema on Eesti iseseisvuse sünd — kuidas see toimus 1918 ja kas ning millised väljavaated on selle kordumiseks praegu või tulevikus. Peateema kõrval on MÜ kava mitmekülgne nagu alati.

Metsaülikooli lektorite nimistus esinevad tuntud nimedena Heino Ainso, Walter Rand, Vello Sermat, Heino Susi, Rein Taagepera, Roman Toi ja Taavo Virkhaus. Esmakordselt esinevaid lektoreid on tänavusel kursusel neli. Maret ja Adir Aranovichid on värsked informatsioonitoojad kodumaalt. Adiri rahvuslikku päritolu kasutades lahkusid nad kodumaalt alles augustis 1982. Nad on mõlemad Eestis sündinud ja lõpetanud nõukogude ajal Tartu Ülikooli — mees jurist, naine eesti filoloog.

Kunstnik Hardu Keck on sündinud Tallinnas 1940 ja õppinud Yale Ülikoolis (Norfolk, Conn.) ning Rhode Island School of Design'is, kus töötab praegu professorina. Hardu Keck viibis 1976—82 oma õppeasutuse n.n. „Roomaprogrammi" juhatajana Itaalias. On esinenud paljude näitustega.

Tema eriline huvi on suunatud Kesk-Ameerika vanade kunstide — Mehhiko, Peruu, Yukatani uurimisele ja MÜ-s on tema teemaks „Primitiivne kunst" ja selle ühendus eesti ornamentikaga.

Peale selle tutvustab ta oma loomingut sõnas ja valguspildis ning juhendab joonistamise huviringi. Neljas uus lektor on torontolastele hästi tuntud Aarne Vahtra, kes praegu lehe veergudel tutvustamist ei vaja.

MÜ kavas on nagu varematel aastatel eesti keele ja kõnerühmade tegevus, huviringid, suvitamine ja meelelahutus.

STIPENDIUM METSAÜLIKOOLI

Hundujuht Lembitu Malevas Tormi Jõgeda võtab metsaülikoolist osa Jämesääre Skaudifondi stipendiaadina. Stipendiumi rahaline väärtus on väike, kuid seda suurem on selle sümboolne mõte. Meie poistejuhid vajavad eestlaste teadmiste täiendamist, et poistele pakkuda rohkem ja paremat informatsiooni Eesti ja eesti kultuuri kohta. Stipendium Tormi Jõgedale on tema edutamise puhul nooremskautmasteriks.

Isabel Peron kandideerib Argentiina presidendi kohale

BUENOS AIRES — Eksiilis olev endine Argentiina president Isabel Peron on andnud oma nõusoleku tema toetajaile tema tagasi toomiseks Argentiina presidendikandidaadina. Argentiina sõjaväeline valitsus on kuulutanud 30. oktoobriks välja presidendivalimised. Presidendikandidaadid peavad olema nimetatud enne 10. septembrit. Isabel Peron on endise presidendi Juan Domingo Peroni kolmas abikaasa, kes sõjaväe otsuse kohaselt ei saa koos teiste peronistega olla avalikul ametikohal, mida aga võidavat tühistada.

Kalev Estienne sõidab Norrasse

Siiri Paul kutsuti üheks B-võistkonna liikmeks

Kevadel toimus Vancouveris Kanada rahvuslik moodsa võimlemise meistrivõistlus, kus Kalev Estienne grupp tuli teisele kohale. Kui varem seda võistlust kasutati valiku tegemiseks Kanada esinduse välisvõistlusele saatmiseks, siis esmakordselt lähevad tänavu välismaile võistlema ka hõbemedalile tulnud, sellega Kalev-Estienne ehk Kanada B-võistkond.

Ees on kaks võistlust: septembris külalisvõistlus Norras ja hiljem maailmameistrivõistlused Prantsusmaal, Strassbourgis. Kuldmedalile tulnuist moodustati Kanada rahvusvõistkond ehk A-võistkond ja selle kõrvale individuaalne grupp. Kalev Estienne tütarlastest valiti sinna kaks tütarlast, üks neist Kathy Tihane. A-võistkonnal on alati õigus teistest gruppidest parimaid oma juurde kutsuda. Kathy Tihane on võistlemas A-võistkonnas, kuid kuulub ka individuaalvõistlejate gruppi.

Küsimuses on seenior-võimlejad, 15-aastased ja vanemad, kusjuures nende vanuse arvestamine algab 31. detsembril.

Esimest korda saadab Kanada välja kaks võistkonda, kuna põhimõtteks on noortele entusiasmi ja võistluskogemuste andmine.

Noored ise on igaks juhuks väga valmis ja pühendavad oma suve treenimiseks.

Kuna Kalev Estiennelt võeti kaks grupiliiget, anti ka neile võimalus asendajate leidmiseks üks-kõik millisest organisatsioonist Kanadas. Nii valiti üks Torontost ja teiseks Siiri Paul Montrealist, kes on tuntud moodsa rütmilise võimlemise õpet. Hilja Pauli tütar, kel on välismaisi võistluskogemusi olnud juba Hiinas ja Uus-Meremaal jm. Nii on kaks eesti tütarlast Kanada moodsa võistlusvõimlemise nimekirjas.

Esialgul jääb Siiri Torontosse 6. augustini, mil on York ülikoolis Kanada A- ja B-võistkondade vahel veel üks omavaheline võistlus selgitamaks

kumb neist läheb maailmameistrivõistlusele Strassbourgi, kumb Norrasse;

tegelikult on Kalev Estienne grupp juba hakanud eelistama Norrasse minekut.

Selle järel antakse talle nädal aega puhkust ja siis algab uus treening, mis kestab 20. septembrini, mil sõidetakse Norrasse. Noorte treeneriks on Evelyn Koop.

Juuli viimane nädal oli aga tütarlastele kahekordselt pingutav. O'Keefe teatris olid kireva kavaga õhtud (Variety Show),

kus esitati dzhäss-balletti ja ka Kalev Estienne Kanada B-võistkond esines seal kuni pooletunnilise rütmilise programmiga „Cats",

sellenimelisest Broadway lavastusest.

24. septembril toimuvad võistlused Norras on nagu eelvõistluseks maailmameistrivõistlustele. Sinna saadetakse rahvuslikel võistlusil teisele kohale tulnud; esikohale tulnud ei tohi oma programmi enne maailmameistrivõistlusi näidata. Norra on kutsunud sinna võistlema kolm gruppi Idast (vene, bulgaaria ja tshehhi) ja kolm Läänest (kanada, lääne-saksa ja norra).

Eeltööd on pingelised. Tütarlapsed on väsinud juba O'Keefes toimunud treeningust. Sellele järgnevad oma harjutused.

Siiri Paul kirjeldab oma Toronto harjutuste päevakorda: hommikul 3 tundi harjutusi, õhtupoolikul jälle samapalju

ja nii kõik need päevad, mis ta Torontos viibib.

Kas Montrealist on ka ESTO-84-le tulijaid, sellele vastab Siiri, et tema muidugi, ja sealt võib veel mõni tulla. Tegelikult on Montrealis kolm eestlaste juhtimisel töötavat moodsa võimlemise organisatsioooni: Rita Lauri, Malle Hööveli ja Hille Sutti ning Hilja Pauli „Questo"; viimane neist suurim. Moodsa võimlemise huvi piirduvat Montrealiga, mujal polevat rahval selle vastu huvi.

Tütarlapsed kasutavad harjutuseks Lawrence-Park Collegiate tütarlaste võimlat.

Seal tehakse harjutusi rõngaste ja hüpitsatega, sama programmiga, mis tuleb Norras esitamisele.

Selles väljendub moodsale võimlemisele iseloomulik paindlikkus ja graatsiline ilu.

Riin Rivanool

KILDE JA KILLUKESI I

Igast reisist pudeneb päevikusse mõni imelik kild või killuke, mis kuidagi meelde jääb ilma, et tal iseendast suurt tähtsust olla tarvitsekski. Lääneranniku Eesti Päevade ajast on neid killukesi siit ja sealt ja nii, nagu neid just meelde tuleb.

☆

Varsti pärast Toronto lennurahva tulemist saabusid kohale samast ka bussireisijad, kes olid pikemaaegsest ekskursioonist osavõtjad.

Kui rõõmsa jällenägemise järele mitmelt naisreisijalt ka abikaasa käekäigu kohta päris in, sain rõõmsa vastuse:

„Ei meil ole meest kaasas kellelgi, mehed meil kodus kastavad kapsataimi, hoiavad koeri, karjatavad kasse — kes muidu siis kodus seda tööd teeks! Ja meil on lõbus mis hirmus . . ."

Kui tore!

☆

Kui San Francisco lennujaamas kõigi reisijate pagas maha tuuakse ja igaüks oma kohvrid ja pakid kätte saab, jääb meie oma tulemata. Ametmeestele kaebamisel nõutakse meilt pagasikviitungit ja sellelt selgub otsekohe: meie kohver on lähetatud San Francisco asemel hoopis Los Angelesesse.

Mitmete helistamiste, lubaduste ja pika ootamise järele tuuakse see meile paljude ringisõidutamiste järele siiski kätte alles järgmisel päeval. Ei ole meil vahetusrõivaid, ei ööürpe ega hambaharjagi, aga hakkama me saame päris hästi ja üsna primitiivsel viisil.

Olgu sellest alatiseks õpetus: isegi kui on lähtekohas küllalt aega pagasi äraandmisel, ametnik näib olevat teadlikkus ise, peale selle on ta lahke ja soovib teile isegi head reisi — ometi ei või kindel olla, et ta su kohvrile saatesilti ei võta valest hunnikust ja õige lähtekoha asemel seda hoopis teise maailma otsa ei saada. Omal tuleb alati kontrollida, kas saatesildil õige lennunumber, lennuliin ja peaasi — sihtkoht — märgitud on, sest ka kõige usaldustäratavam ametnik võib hooletult eksida.

Sellest sai uus lisatarkus meie seniseile reisikogemusile.

☆

Ülikooli üldsööklas sattusime söögilauas vestlema ühe algul nii sümpaatse noormehega. Kuuldes meie omavahelist eestikeelset kõnet, päris ta:

„Kas olete venelased?"

„Ei, eestlased. Venelased aga on need, kes meie maa vallutasid ja meilt võtsid. Sellepärast me siin olemegi!"

Selgub, et küsija on päritolult kolmandast põlvest lätlane, vanaema on tal pärit Lätimaalt ja jutt läheb äsjaleitud riiginaabriga õige elavaks. Jutustame, miks oleme siin, miks pühitseme Eesti Päevi kokkutulekutega, kõneleme meie ja lauanaabri enda üidsest kodumaast, okupeerimisest, küüditamisest ja paljust muust.

Ja siis küsin mina, et mida tema siis siin teeb? Selgub, et ta töötab filmialal, tal on oma filmikompanii ja praegu on ta ülikooli juures uurimas „parempoolsete veretöödest Tshiilis".

„Uurige parem kommunistlikke veretöid!" sähvab Aadam.

„Teen seda, milleks mulle tööd pakutakse. Aga halvad on küll need äärmused mõlemad," ütleb ta ja küsib tõustes veel:

„Öelge, kas vastaksite igaühele nagu seda mulle tegite, et te pole mitte venelane, vaid venelased on just need, kes teie maa okupeerinud on?"

Vastus jääb ütlemata, vahin talle ammulisui järele, ega jõua ägestudagi enne, kui ta kadunud on.

Kui kergesti võib eksida, kuigi arvad, et naabrimehega oled hingesugulane.

☆

Õhtul südalinnast trammiga tagasi tulles sõitsime kogemata oma mahatulemispeatusest mööda ja ootasime siis järgmises, et tagasi sõita. Meile lähenes üks hästiriietatud heledavõitu nahaga neegritar, kes näis olevat koeraga jalutamas, peatus ja küsis: „Kas olete eksinud? Nägin teid päeval trammis, kui tulite peale eelmisest peatusest ja olite linna sõitmas . . ."

Kui hämmastav! Meie esimene trammisõit selles 5-miljoni elanikuga linnas, ometi oli keegi meid märganud ja tõttas nüüd abivalmilt juhatama, kust me trammi peale saaksime või veel parem — lubas meid saata bussipeatuseni teise tänavanurga juures, kust kiiremini tagasi saaks. Tänasime, teise inimese heatahtlikkusest olime liigutatud.

Mis oli küll see, mis meid reetis, tähelepanu äratas? Oli see ehk Aadama hele pea või midagi muud, mis meis oli eripärane või silmatorkav?

Küsida me ei tihanud.

4000 rootslast ei taha relvi kanda

Niinimetatud relvavabade noorukite arv on praegu umbes 3000 aastas. Pärast seda kui 1978 kehtestati relvavabaduse seadus, on aastas umbes neli tuhat, kes annavad sisse vastava sooviavalduse.

Iga kolmas nooruk, kes ei taha relvi kanda, viitab usulistele tõekspidamistele. Möödunud aastal tuldi nendele vastu 95-protsendiliselt. Esineb muidugi ka teisi põhjusi ja nende taotlusi rahuldati 70-protsendiliselt.

Umbes tuhat sõjaväeteenistuslast aastas põgeneb kasarmuteenistusest ja see arv pole ei tõusnud ega vähenenud. Nn. totaalkeeldujate arv on aga vähenenud poole võrra ja oli 1982. aastal 389.

Relvateenistuse asemel määratakse noorukitele teised ülesanded tsiviilsektoris. Näiteks on nad teenistuses haiglates, kiirabi juures, kuid ka tsiviilkaitses, viimasel pole midagi tegemist relvadega, kuigi teenistuses kasutatakse sõjaväe terminoloogiat. Seda rohkem praktilistel põhjustel, kuna tsiviilkaitsel on sõja ajal suhteliselt palju tegemist sõjaväeasutustega.

Värskemad uudised loete „VABA EESTLASEST"

N. Liidu majandus paraneb

MOSKVA — N. Liit teatas, et toodangu ja töö produktiivsuse produktsioon on tänavu kuue esimese kuu jooksul tõusnud, mida peetakse heaks märgiks president Juri Andropovi majanduselu aktiviseerimise katsele. Riiklik Statistikaamet näitas, et produtseeritud kaupade osa on tõusnud 4,1% eelmise aasta samast ajast ja töö produktiivsus on 3,3% kõrgem.

Vene laev veab relvi Kesk-Ameerikale

WASHINGTON — N. Liidu kaubalaev „Uljanov", laaditud relvade, helikopterite ja sõjalise varustusega läbis Panama kanali esimese idariikide laevana, mille sihtsadamaks oli Nikaraagua sadam Corinto. President Ronald Reagan märkis oma kõnes, et see oli esimene tosinast laevast, mis N. Liidust toovad Kesk-Ameerikasse tanke, helikoptereid, kahureid, rakette, veokeid ja elektroonilist sõjavarustust. Ka tänavu varem on Nikaraagua saanud üheksa laevalaadungit relvi.

wintario

28. juulil peetud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud pileteile nr. 106570, $10.000 võitsid nr-d 806498 ja 553966, $1000 — 07704, $100 — 7931, $10 — 915, $50 segijärjekorras numbrid 655520 ja tasuta piletiraamatu numbrid 98. Müstilise preemiavõidu (elektriahju) võitsid numbrid 53883. 500 ekstra preemiavõitu igaüks $1000 langesid numbreile 1732.

Sündmuste kalender

© Laup., 13. augustist kuni laup. 20. augustini Seitse Kunsti 1983 Seedriorul.